

SZIVÁRVÁNY ÓVODA

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

TARTALOM

1. AZ ÓVODÁRA VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK	3
2. HELYZETELEMZÉS	4
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS RENDSZERE	7
4. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA	8
5. A NEVELÉS ALAPVETŐ KERETEI	11
5.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	11
5.2. ÉRZELMI, ERKÖLCSI NEVELÉS ÉS A SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA	17
5.3. AZ ANYANYELVI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS NEVELÉS- ÉRTELMI FEJLESZTÉS....	20
6. A NEVELÉS ESZKÖZEI	24
6.1. JÁTÉK.....	24
6.2. TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	31
6.3. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉG	36
7. NEVELÉS TERVEZÉSE ÉS IDŐKERETEI	39
7.1. A NEVELÉS TERVEZÉSE	39
7.2. MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS	43
8. TEVÉKENYSÉGEK	46
8.1. MESE-VERS, DRAMATIKUS JÁTÉK.....	46
8.2. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE, KÖRNYEZETVÉDELEMRE NEVELÉS.....	51
8.3. RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	57
8.4. A ZENEI NEVELÉS: ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC.....	62
8.5. MOZGÁS – MOZGÁSOS JÁTÉK.....	68
8.6. MATEMATIKAI NEVELÉS	74
9. AZ ÓVODAI ÜNNEPEK EGYÉB RENDEZVÉNYEK	78
10. GYERMEKVÉDELEM	79
11. KAPCSOLATOK	81
12. SAJÁTOS FELADATOK	86
12.1. AZ INTEGRÁLT FEJLESZTÉSI PROGRAM.....	86
12.2. ETNIKAI FELZÁRKÓZTATÓ PROGRAM.....	93
13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	99

1. AZ ÓVODÁRA VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK

(amit a programunk írásánál figyelembe vettünk)

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény

Az óvodai nevelés országos alapprogramja. /363/2012. (XII. 17.)

Kormányrendelet/.

A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013 (II. 26.)

EMMI rendelet

Szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény.

A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012.

(X. 8.) EMMI rendelet

1997. évi XXXI. törvény a gyerekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

Egyezmény a gyerekek jogairól.

BP. Egyesült Nemzetek UNICEF 1992.

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 173. § szerinti felzárkóztató program

2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

2. HELYZETELEMZÉS

Óvodánk a Szivárvány Óvoda két telephelyen működik. A központi óvoda a település központjában egy több mint száz éves épületben három óvodai csoporttal, a Rákóczi úton lévő 1980-ban épült részben négy óvodai csoporttal üzemel. A Kossuth úton lévő épület az évek során jelentősen elhasználódott, szükséges lenne a felújítása. A Rákóczi úti óvoda 2010.- ben teljesen fel lett újítva, így ez az intézményegység a mai követelményeknek megfelelő. Mindkét telephelyen szép nagy játszóudvar van, az itt lévő játékok javítását, korszerűsítését saját erőből illetve pályázati forrásból folyamatosan végezzük.

2008 szeptemberéig a két telephelyen lévő óvodák külön intézményként működtek. A fenntartó döntése alapján 2008. szeptember elsejétől a két óvodát már egy intézménnyé vonták össze, így új helyi nevelési programot készítettünk. Megírásakor figyelembe vettük a már meglévő sajátosságokat az értékek megtartásával, hagyományos óvodai feltételek között dolgoztuk ki óvodai nevelésünk rendszerét.

Nevelőtestületünk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának szellemében olyan saját helyi programot kívánt készíteni, mely a legmesszebbmenően figyelembe veszi az óvoda óvó-védő, szociális valamint személyiségfejlesztő funkcióit.

Városunkban a családok komoly nehézséggel küszködnek /munkanélküliség, iskolázatlanság stb./, a gyerekek kevesebb gyengédséget, szeretetet kapnak, mint amire szükségük van, az óvodának esetenként hátránycsökkentő szerepet kell betölteni.

Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink nyugodt, családi, biztonságot nyújtó óvodai közösségben fejlődjenek.

Az etnikai kisebbség létszáma nő és így fel kell vállalnunk a kisebbség nevelését felzárkóztatását.

Az együttnevelést fontosnak tartjuk a sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű gyerek a fejlesztés hiánya nélkül iskolai és társadalmi kudarcok sorát élhetik meg.

Programunkban fő hangsúlyt kap a játékra, az irodalomra épülő komplex személyiségfejlesztés.

Óvodai nevelőtestületünk tagjai vállalkozó szelleműek igyekeznek a gyerekek érdekében a legnagyobb tudásra szert tenni, ezt igazolják a már megszerzett képesítések, továbbképzések,

mint a: közoktatás-vezető

fejlesztőpedagógia

drámapedagógia

gyógypedagógiai asszisztens

nyelv és beszédfejlesztő

bábjáték

néptánc, gyermektorna amelyek előnyösen segítik a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztését.

A megszerzett tudásukra építve alkalmazzák a tudományos módszereket és részt vesznek az intézményi innovációkban, pályázatokban.

A pedagógiai munkát segítő főállású dajkák is rendelkeznek a megfelelő iskolai végzettséggel mint gyermekgondozónő, óvónői szakközépiskola, dajka szakképesítés.

GYEREKKÉP

Célunk olyan gyerekek nevelése, akik érzik, hogy olyannak fogadjuk el Őket amilyenek.

A kisgyermek felnőttektől függő, érzékeny fejlődő személyiség, különböző testi, lelki szükséglettel.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik.

Szeretnénk, ha gyermekeinket érzelmi gazdagság és nyitottság jellemezné. Bizzanak önmagukban, toleránsak, segítőkészek legyenek.

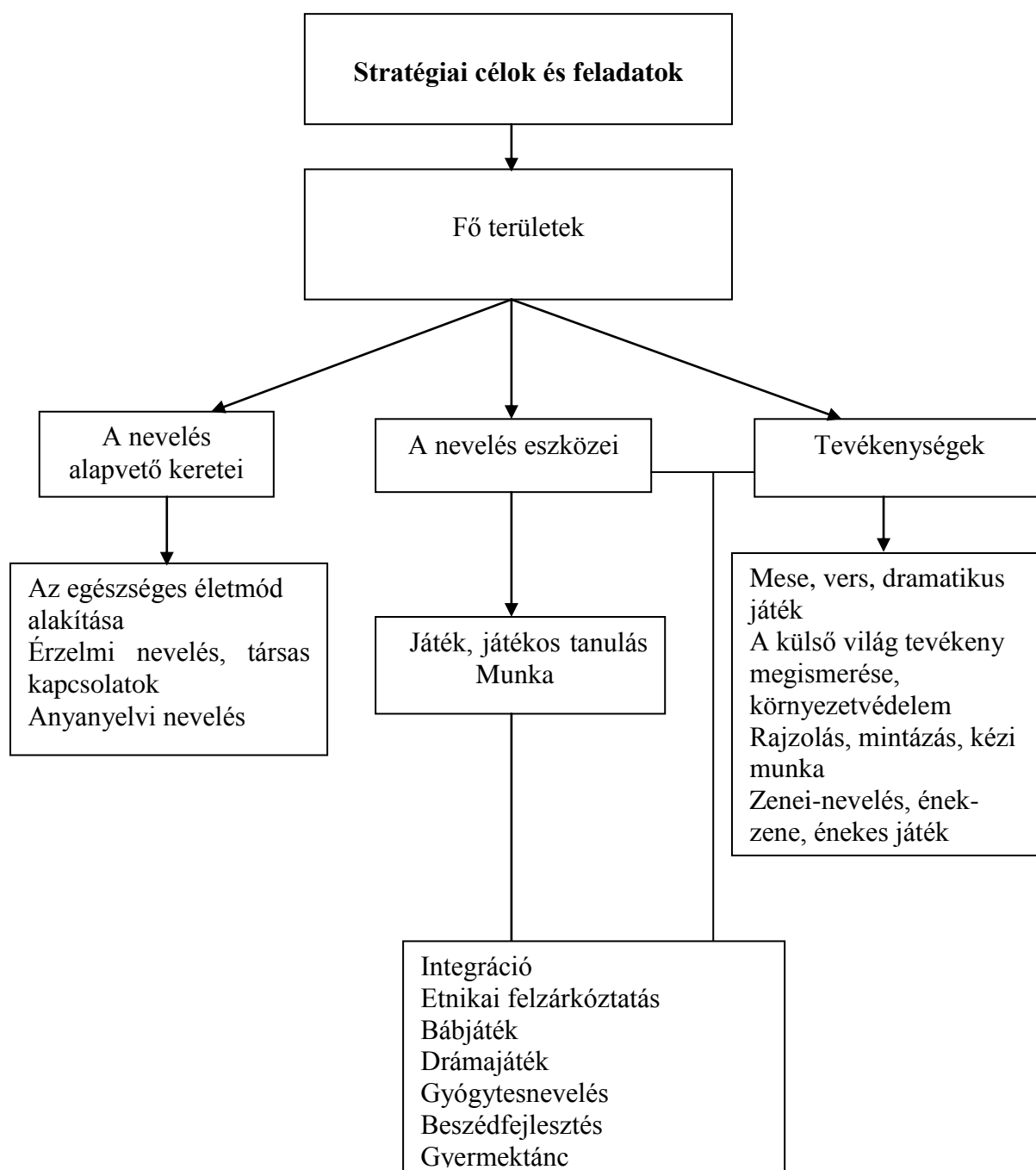
ÓVODAKÉP

Óvodánkban elismerjük a családi nevelés elsődlegességét, a gyerekek érdekeit szem előtt tartva. Egy kiegyensúlyozott, nyugodt, szeretetteljes, biztonságot adó légkörben neveljük az ide járó óvodásokat.

Otthonos, esztétikus környezetben, a szabad játék eszközeivel gondoskodunk a személyiség teljes kibontakoztatásáról. /az életkori, az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével./

Fontosnak tartjuk az egészséges életszemléletet, a népi hagyományok ápolását, a környezettudatos magatartás megalapozását.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS RENDSZERE

4. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA

Az óvodai nevelésünk alapelve és célja:

Alapelvek:

- A 3-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése, (a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, gazdag, sokrétű játéktevékenységben, és tanulásban) az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődés ütem figyelembevételével.
- A gyermekek ismeretének birtokában (fizikai, érzelmi, értelmi állapot) biztosítjuk az egyéni adottságokhoz mérten a differenciált fejlesztést, felzárkóztatást és a tehetséggondozást.
- Szükség esetén rugalmasan változtatunk az előzetes terveinken.
- Fokozottan alkalmazzuk a gyermekek nevelésében a pozitív vonások megerősítését.
- Megfelelő módszereket alkalmazunk a tanítás-tanulás eredményessége érdekében.
- Befogadó környezetet alakítunk ki az integráció érvényesülése érdekében.
- Minden gyermek számára megkülönböztetés nélküli, egyenlő esélyt biztosítunk a hátrányok leküzdésére a nemzeti, etnikai, migráns kisebbséghez tartozók esetében a kisebbségi önazonosság megőrzését, erősítését, az SNI gyerekek esetében pedig a nekik leginkább megfelelő, elfogadó, fejlesztő körülményeket és bánásmódot biztosítjuk.
- Az anyanyelvi kultúra megalapozására, a beszédkedv fenntartására törekszünk.
- Az egészséges életmód minden területén figyelembe vesszük a gyermek testi-lelki szükségleteit.
- Törekszünk az alapvető erkölcsi szokások, környezettudatos magatartás megismertetésére, befogadására. A közösen végzett tevékenységek öröme, az együttlétek erősítik az erkölcsi tulajdonságokat, mint az udvariasság, a

segítőkészség, a figyelmesség, a kitartás, szabálytudat, önzetlenség, igazságosság, együttérzés.

- Elismerjük a család elsődlegességét a nevelésben, a gyermeki és a szülői jogok érvényesülését biztosítjuk.

- Az óvoda világnézetileg semleges

- Az óvodapedagógus a pedagógus etika követelményeit betartva modell környezete számára.

Az óvodapedagógusainktól elvárjuk:

- hogy legyen képes elemezni munkáját, tudja, hogy mit, miért és hogyan csinál, képes legyen a reflektív szemléletre és gyakorlatra, a PDCA- ciklus nyomon követhető legyen munkájában

- hogy a rendelkezésre álló digitális eszközöket célszerűen használja (CD-lejátszó, projektor, interaktív tábla, fényképezőgép, számítógép, okos telefon)

- hogy a megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejtse szakmai álláspontját, a vitákban képes legyen másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető legyen

Célok:

- Szeretetteljes, biztonságos, érzelem gazdag óvodai élet szervezése, az életkori sajátosságok és egyéni képességek figyelembevételével.

- A hátrányos, a halmozottan hátrányos, az etnikumhoz tartozó és az SNI gyerekek fokozott segítő, egyéni szociális, mentális, pszichés állapothoz igazított fejlesztése, integráltan.

- A játékban rejlő fejlődési lehetőségek kibontakoztatása, pozitív énkép kialakítása.

- Sokoldalú személyiségfejlődés elősegítése az irodalom eszközével.

- A gyerekek felkészítése testileg, lelkileg és szociálisan az iskolai életre, ezzel megkönnyítve az átmenet problémáját.

- Az egyénre szabott képességfejlesztéssel jól kommunikáló, az anyanyelv szabályait helyesen alkalmazó, kiegyensúlyozott gyermekek nevelése.
- Környezettudatos magatartás megalapozása.
- Népi hagyományok ápolása.

Az óvodai nevelésünk feladata:

- A gyermek test-lelki szükségletének kielégítése, erkölcsi, közösségi érzelmek alakítása, esztétikai érzelmek, környezettudatos magatartás fejlesztése, értelmi képességek formálása.

- Erkölcsi közösségi érzelmek alakítása:

Nyugodt, családi légkör biztosítása.

Pozitív erkölcsi tulajdonságok kialakítása az óvodai élet egészében.

- Esztétikai érzelmek alakítása:

Igényes óvodai környezet kialakítása, amelynek hatására a későbbiekben maguk is igényesek legyenek, környezetük esztétikumára.

- Értelmi képességek fejlesztése:

Érdeklődés felkeltésével a tanulási vágy kialakítása, a szűkebb, tágabb környezet megismerése. Segítsük gyermekeinket abban, hogy élményeiket, érzéseiket változatos formában tudják kifejezni. Sokoldalú élmény biztosítása.

Az anyanyelvi és kommunikációs képességfejlesztés áthatja az óvodai nevelést, kiemelt jelentősége van, mert a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek is a tartalmát képezi. Megvalósítása játékban, munkában, tanulásban és más tevékenységi formákban történik.

5. A NEVELÉS ALAPVETŐ KERETEI

5.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az egészséges életmódra nevelés célja:

- Testileg, lelkileg egészséges óvodások nevelése.
- Az egészséges életvitel igényének alakítása a gondozás és a rendszeres mozgás eszközeivel.

Az egészséges életmódra nevelés feladata:

- A gyermekek gondozása, testi fejlődésük elősegítése, az egészségmegőrzés és betegségmegelőzés szokásainak alakítása.
- A test ápolásának, gondozásának, az alapvető higiéniai szabályoknak a megismertetése, a helyes táplálkozási szokásoknak a kialakítása.
- Óvodásaink természetes mozgásigényének kielégítése.
- A testi épség, egészség megóvása, védelme, edzése, megőrzése.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása.
- A biztonságos környezet kialakítása: a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek biztosítása.
- A hátrányos helyzetből adódó hiányosságok csökkentése, az egészséges életvitel kialakítása.

A gyerekek gondozása, testi fejlődésük elősegítése

A helyes életritmus kialakítása az óvodában kezdődik. Rendszeresen ugyanabban az időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, mely feltétele az egészséges testi és szellemi fejlődésnek.

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermek komfort érzetének kielégítése. A gondozási feladatok teljesítését bensőséges gyermek – felnőtt kapcsolat jellemezze! Az óvónők az óvodába lépés előtt ismerkedjenek a gyerekekkel, a családdal, tájékozódjanak szokásairól.

Az óvónő a fokozatosság betartásával törekedjen arra, hogy a gyerekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket. Teremtse meg a feltételeket a bőrápoláshoz, a fogmosáshoz, a fésülködéshez, a WC használatához.

Kezdetben segítséggel, a felnőttek a gyerekekkel együtt végezzék a testápolási, öltözködési és étkezési teendőket. Később válják szokásukká az önállóan történő szükségleteik kielégítése.

A fejlődés egyik fontos feltétele a helyes táplálkozási szokások kialakítása

A gyerekek az óvodában a napi háromszori étkezéssel – kellő összetételben és elosztásban- napi tápanyagszükségletük 67-70 % - át kapják meg. Ezért az óvónő kísérelje fegyelemmel a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos, és megfelelő tápanyag összegételű legyen. Az óvoda központi étrendje kiegészíthető vitamindúsabb zöldségekkel, gyümölcsökkel ezekből készített ételekkel, italokkal, salátákkal. Az étkezés megszervezése és kulturált lebonyolítása fontos gondozási feladat. Az ízlésesen terített asztal, mely tartalmazza a terítőt, az ép és tiszta edényeket /lapos tányér, mélytányér, pohár/ a megfelelő evőeszközöket, /kanál, villa, kés/ valamint a szalvétát. Étkezéshez szükséges eszközöket a gyermek saját egyéni fejlettségi szintjéhez, önállóságához kell igazítani. Ezzel önállóságra, az igényességre és a kulturált viselkedésre neveljük a gyereket. A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. Kellő toleranciával fogadjuk el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Az óvónő később ösztönözze, de ne kényszerítse az étel elfogyasztására.

Folyadék /víz / egész nap álljon a szomjas gyerekek rendelkezésére, vigyázva a higiénia pontos betartására.

A gyerekek tisztaságigényének kialakítását elsősorban a testápolás szolgálja

Törekedünk a bensőséges kapcsolat kialakítására a tisztálkodás során is. A testápolással járó tevékenység során mélyüljön el az óvónő és a gyerekek közötti személyes kapcsolat – amelynek kielégítése kellemes közérzetet biztosít a gyermekek számára.

A gyerekek minden tevékenység után, és étkezés előtt szappannal mossanak kezet. Hajuk is legyen megfelelően ápolat és gondozott. Körmeiket tartsák tisztán, a fogmosás megfelelő körülmények között, és helyesen történjék. A fogmosást félévtől a kiscsoportban is alkalmazhatjuk a gyermek egyéni fejlettségéhez mérten. Az orr tisztán tartása is nagyon szükséges, ezért elengedhetetlen a helyes orrfúvás megtanítása és a papír zsebkendő használata. A WC használatra is meg kell tanítani a gyermekeket.

Mindezen tevékenységekhez a felnőtteknek kell megteremteni a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhesék ezeket, a teendőket.

Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejlesztjük a gyerekek ízlését, önállóságát is. Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket, ezért az óvónő hason a szülőkre, hogy többretegűen és az időjárásnak megfelelően öltöztessék gyermekeiket

A mozgás a fejlődés feltétele

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A sokféle mozgáslehetőség kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését. A gyerekek az udvaron annyit mozognak, amennyire egyénileg igényük van. Minden csoportnak a nap folyamán délelőtt legalább 1 órát kint kell tölteniük a szabadban. Kedvezőtlen időjárás esetén (eső, illetve a hőmérséklet -10 C° alá csökken) is keresni kell a levegőzés lehetőségét. Helyes, ha a változatos mozgásformákat egyénileg gyakorolják, mind a teremben, mind a szabadban. A gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket gyakorolják a

sokféle mozgásfejlesztő eszközökön. Az óvónő ehhez adjon ötleteket, biztassa a gyerekeket, segítse elő a harmonikus összerendezett mozgás fejlődését. Jellemezze a mozgást a fokozatosság, rendszeresség, folyamatosság.

Szervezzünk rövid sétákat, kirándulásokat, amelyek nemcsak a gyerekek mozgásszükségleteinek a kielégítését szolgálják, hanem közös élményhez is juttatják a gyerekeinket.

Testi épség, edzettség, megóvása, védelme, edzése, megőrzése

A gondozási, a testi nevelés és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermekek egészségének megóvását. Ezen kívül nagy hangsúlyt kell fektetni a higiénés szabályok betartására. A fertőzések elkerülése érdekében fokozott fertőtlenítést és a gyerekek edzettségét tartjuk fontosnak. Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozza a felnőtt, míg szülei meg nem érkeznek. Ez feltétlenül fontos láz, hányás, hasmenés, erős köhögés esetén.

A gyermekek testi épségének védelme és a baleset- megelőzés magába foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük gyerekeinket.

A környezet védelméhez megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása.

Az óvodában példát mutatunk a hulladékok szelektív gyűjtésére, a keletkezett hulladékok felhasználására.

Arra neveljük gyerekeinket, hogy védjék, óvják az óvoda természetes környezetét / növényeit, állatait /.

Példát mutatunk az energia, takarékos ésszerű felhasználásához.

Biztonságos környezet kialakítása

A gyermek fejlődéséhez szükséges az egészséges környezet megteremtése.

Az óvoda egyik fontos fejlesztési tere az udvar. Az udvar különböző jellegű talajfelületei más-más célt szolgálnak, ezért burkolt, és füvesített területre, virágos és veteményes kertre egyaránt szükség van. Legyen az udvarnak napos és árnyékos része.

Legyen az udvaron több homokozó, kerti asztal, (ahol lehetőség van az agyagozásra, rajzolásra) mozgásfejlesztő eszközök- (lehetőleg természetes anyagból).

Törekedjünk, arra hogy ezek használhatóságuk mellett esztétikusak is legyenek. Az udvaron a gyerekeknek legyen folyamatosan biztosítva ivóvíz, legjobb megoldás, ha működik egy ivókút.

Az óvoda belső helyiségei: /csoportszoba, öltöző, mosdó/

A csoportszoba több funkciót szolgál, játéklehetségre, különböző tevékenységek végzésére, étkezésre, alvásra. A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az ízléskövetés miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt fontos.

A csoportszobában a mozgásos játékokat, tevékenységeket nyitott ablaknál végezzük.

A szellőztetést, a levegőcserét naponta több alkalommal végezzük / étkezés után, alvás előtt, mozgásos játék közben /. A természetes megvilágításban történő tevékenykedtetésre ügyeljünk.

Alakítsunk ki a szobában játéksarkot, mesesarkot, a különböző szerepjátékoknak megfelelően kuckókat.

Minden csoportban legyen természetsarok – ahol a gyerekek elhelyezhetik a talált, gyűjtött terméseket, anyagokat. Itt legyen lehetőség a tavaszi hajtásra.

Az öltöző_kialakítása során a gyerekeknek külön polcuk, tárlózsákjuk legyen, ahol elhelyezhetik ruhadarabjaikat.

A mosdó helyiségekben jellel ellátott saját törölközője, fogmosó felszerelése legyen, elkülönített polcon.

A berendezésnél ügyeljünk a gyermekméretű eszközök beszerzésére.

Javasolt időkeretek:

Szabad játék,

óvodapedagógus által szervezett tevékenységek:	6	óra
Mindennapi testedzés:	5 – 10	perc
Előkészületek étkezéshez, étkezés:	1 - 2	óra
Öltözködés, egyéb testápolási teendők:	1 - 1,5	óra
Pihenés, alvás:	1,5 - 2,5	óra

A hátrányos helyzetből adódó hiányosságok csökkentése

A hátrányos helyzetű gyerekeket külön- külön megkülönböztetett figyelemmel kísérje az óvónő és a dajka. Ószinte, tapintatos közeledéssel segítsük az óvodába való beilleszkedésüket és a helyes óvodai szokások kialakítását.

Az óvónő érje el, hogy ezek a gyerekek megismerjék és megszeressék a zöldségeket, gyümölcsöket és az ebből készült ételeket.

A helyes életritmust fokozatosan az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a családdal együttműködve alakítsa ki.

Várható eredmény az óvodáskor végére

A nevelési feladatok megoldásában fokozatosan és folyamatosan haladunk a személyiségek kiteljesedése terén.

A mozgásigény egyéni képességek szerinti kielégítése testileg, lelkileg egészséges gyerekeket nevel, de hozzájárul olyan jellemvonások kialakulásához, mint kitartás, önfegyelem, feladattudat, figyelem, rendszeresség, pontosság. Alakítjuk erkölcsi tulajdonságaikat: fegyelmezett magatartás, közösségi szellem.

5.2. ÉRZELMI, ERKÖLCSI NEVELÉS ÉS A SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA

Érzelmi nevelés és társas kapcsolatok célja:

- A gyermekek életkori sajátosságát szem előtt tartva, teret engedünk az egyéni sajátosságok felszínre kerülésének és az egyéni bánásmód fokozottabb érvényesítésének.

Érzelmi nevelés és társas kapcsolatok feladata:

- Pozitív érzelmi hatások biztosítása az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig.
- Az óvodai életben az együttélés szokásainak és közösségi magatartásformáinak kialakítása.
- Az emocionális eredetű hátránnyal érkező gyerekekre nagyobb figyelem fordítása.

Pozitív érzelmi hatások biztosítása az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig

Az óvodások, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. A gyerekek biztonságérzetét növeli, ha egy szeretetteljes, nyugodt, családias óvodai környezetet alakítunk ki számukra. Egy barátságos, nyugodt óvodai légkör biztosításával jól érzik magukat és megtapasztalják, hogy szükség esetén segítséget kapnak. Folyamatosan érzik, hogy elfogadják, szeretik olyannak amilyenek valójában.

Az óvodai élet egészét az óvónő szervezze meg, de adjon lehetőséget a gyerekek önmegvalósító elképzeléseinek érvényesítésére.

Az óvoda belső helyiségei esztétikusak legyenek, hogy ott biztonságban mozogjanak. Saját egyéni színezetű légkört alakítsunk ki a csoportokban.

Az óvoda nevelje a gyermekeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Befogadás: A gyerekek életében a legnehezebb pillanat, amikor a családtól, a szülőktől el kell válni. Ezt kívánjuk megkönnyíteni akkor, amikor lehetőséget adunk arra, hogy a szülőkkel együtt ellátogatnak az óvodába, és ott megismerkedhetnek az óvodai szokásokkal, az óvodai környezettel. Ezek az együttlétek megkönnyítik a gyerekek új környezetbe való beilleszkedését, az új környezet elfogadását.

A szülőkkel megbeszéljük a beszoktatás idejét menetét, nehézségeit. Megengedjük biztonságérzetük fokozása érdekében, hogy az új gyerekek már az ismerős gyerekekkel, együtt lehessenek. Adjunk lehetőséget arra, hogy az otthoni játékaikat, kedvenc tárgyaikat behozhassák az óvodába.

Törekedjen az óvónő arra, hogy hátrányos helyzetű gyerekek érzelmileg is biztonságban, szeretetben váljanak a közösség fontos tagjává.

Azt valljuk, hogy óvoda a családdal együtt egymás munkáját segítve képes az óvodásokat úgy nevelni, hogy kiegyensúlyozott egészséges emberek váljanak belőlük.

A családdal a szülőkkel való kapcsolattartást a kölcsönös bizalom a rendszeresség jellemezze.

Az óvodai évek alatt sok közös programot szervezünk /szüret, játszó sport nap, kirándulás stb./ A közös élmények hatására családi közösséggé kovácsolódnak össze. Az óvodáskor végére szívesen tevékenykednek egymásért.

Az óvodai életben az együttélés szokásainak és közösségi magatartásainak kialakítása

Azok a gyerekek, akik jól érzik magukat a csoportban, bizalommal fordulnak a felnőttekhez, a társaikhoz.

Kiemelkedő szerepe van a jó viszony kialakításában az óvónőknek, aki irányító és társ is.

Olyan szabályokat állítunk fel, amely megfelel a gyermek életkori sajátosságainak.

Ismerje meg az óvónő a csoportjába lévő gyerekek szokásait, tulajdonságait ehhez elsősorban a szülőkkel, a családi házzal való jó kapcsolat kialakítására van szükség.

Segítsük, mutassunk példát a gyerekeknek, hogy eltérő képességű társaikat is szeretettel fogadják.

Az emocionális eredetű hátrányokkal érkező gyerekekre nagyobb figyelem fordítása

Az óvónő úgy alakítsa a közösséget, hogy azok a gyerekek, akik életük rendezetlensége következtében kerülnek nehéz helyzetbe, bizalommal, forduljanak a felnőttekhez, társaikhoz. Az óvodában és az óvodán kívüli tevékenység során olyan változatos módszereket, érzelmeket erősítő helyzeteket teremtsen, ami erősíti az együttműködést és a közösségi kapcsolatokat. Az óvodai közösséget hassa át az elfogadás, az együttműködés.

Várható eredmény óvodáskor végére

Szeressék óvodájukat, ragaszkodjanak a felnőttekhez, gyerektársaikhoz.

Az eddig kialakult szokásuk váljon igényükké.

Vegyék észre, ha segítségükre van szükség.

Érdeklődjenek társaik, barátaik iránt, ha hosszabb ideig hiányoznak.

Tiszteljék az óvoda dolgozóit, a közösségért szívesen tevékenykedjenek.

Vegyék észre a helyes és helytelen magatartást.

Olyan személyiségjegyek alakuljanak ki, hogy a különböző helyzetekben a pozitív személyiségjegyek mellett döntsenek.

Szociálisan váljanak éretté az iskolába lépéshez.

5.3. AZ ANYANYELVI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS NEVELÉS- ÉRTELMI FEJLESZTÉS

Az anyanyelvi , kommunikációs és értelmi nevelés célja:

- Fejlődjön a gyermekek észlelése, érzékelése, emlékezete, figyelme, képzelete, gondolkodása, kreativitása.
- Fejlődjön a gyermekek beszédészlelése, beszédmegértése.
- Fokozódjon beszédaktivitásuk.
- Szókincsgyarapítás: a gyermekekben bontakozzanak ki a nyelvi és a kommunikációs készségek.
- A gyermek értelmi képességei az óvodába kerüléstől az óvodában nevelkedés végéig önmagához képest a leg optimálisan fejlődjön.

Az anyanyelvi, kommunikációs és értelmi nevelés feladata:

- Az új gyermekek fogadásakor, a beszoktatás után majd folyamatosan felmérjük a gyermekek aktuális beszédállapotát, a vizsgálat eredményét az egyéni fejlődési naplóban rögzítjük.
- A napi tevékenységek megszervezésekor szóbeli megnyilvánulásra ösztönző, oldott légkört teremtünk, keressük az egyéni és kisebb csoportos beszélgetések alkalmait, és figyelünk arra, hogy fogalomhasználatunk pontos, példaértékű, a gyerekek életkorának megfelelő legyen.
- Őszinte örömmel és odafordulással fogadjuk a gyermekek szóbeli megnyilvánulásait, bátorítjuk a félénkebbeket.
- Tudatosan, tapintatosan javítjuk a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációjában, beszédében fellelhető helytelen kifejezéseket, a helyes megfelelő hangoztatásával.
- Beszédünkkel modellt nyújtunk, sok szinonimát használunk.

- Törekszünk a szép magyar beszédre, tudatosan fejlesztjük pedagógiai kommunikációnkat.
- Anyanyelvünk szabályai szerinti tagolással, természetes gesztusokkal és mimikával, valamint lényegkiemeléssel beszélünk.
- Megfigyeljük a családok beszédének jellemzőit, szülői értekezleteken tapintatosan felhívjuk figyelmüket az anyanyelvi nevelés fontosságára.
- Bármilyen fejlődési zavar, akadályoztatás esetén szakember (orvos, logopédus, fejlesztőpedagógus) beavatkozását javasoljuk.

,

A tevékenységek megszervezése

Az óvónő a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve, biztosítson a gyermekeknek változatos tevékenységet. Jellemezze az óvónőt a tudatos, értékközvetítő tevékenység, együttműködés, altruizmus, nyitottság, társadalmi érzékenység más kultúrák elfogadása. A gyermekek ezeken keresztül szerezhetnek tapasztalatokat a természeti és társadalmi környezetről. A megfelelő ismeretek mélyítése, rendszerezése, a képességek, készségek fejlesztése, történjen differenciált, egyéni-módon, mikro csoportos formában.

Óvodába érkezéskor, szabadidőben, naponta minél többször egyéni beszélgetős kapcsolatot teremtünk, érdeklődéssel hallgatjuk a gyerekek otthoni élményeit, közléseit aktuális érzelmi állapotáról. A reggeli gyülekezéskor kis csoportos beszélgetésekben meghallgatjuk, hogy ki mit csinált, merre járt a hétvégén. Bekapcsolódunk a gyermekek játékába akkor, ha azt a játék zavarása nélkül megtehetjük, hogy mintát adjunk a szituációkhoz alkalmazkodó beszédfordulatok, nyelvi kifejezések használatához. Ezt a csoportszobában és az udvaron szervezett játéktevékenységnél egyaránt tesszük. A csoportszobában tanév elején mesesarkot alakítunk ki, ahol a gyermekek zavartalanul nézegethetik a képeskönyveket, „olvasgathatják” a meséket.

Mesét, verset és mondókát naponta többször is mondogatunk, amikor a játékszituáció azt kínálja, az egyes gyermekek, vagy a gyermekek kisebb csoportja körében. Vegyes életkorú csoportokban a kisebbekkel először egyéneként, két-három gyermekkel mondókáztatunk, mesélgetünk, fokozatosan bővítjük a hallgatók körét. A kisebbek mese, mondóka, vers hallgatásának kiindulója a játékszituáció, ezt fokozatosan tesszük helyhez kötötté, pl.: mesesarokban történő kezdeményezéssé. A naponta kezdeményezett mesélésünk közvetíti a magyar mesék jellegzetes szó- és kifejezés fordulatait, ezzel bővítjük a gyermekek aktív és passzív szókincsét. Szokássá alakítjuk a gyermekek mesélését, játéokban, szabadidőben, vagy a pihenés előtti időszakban. Biztosítjuk ebben a gyermekek önkéntességét, vállalkozó szellemét. A bábozás, dramatizálás eszközeit mindennap hozzáférhetővé tesszük, hogy ez a tevékenység beépülhessen a gyermekek játékába. Dramatikus játékokat kezdeményezünk a nem játszó gyermekek körében; heti egy-két alkalommal néhány perces mozgásra, cselekvésre épülő anyanyelvi játékot szervezünk. A gondozási tevékenységek során értő odafigyeléssel támogatjuk a gyermekeket testi szükségleteik megfogalmazására, gesztusaink, mimikánk kifejezi mindezt. A naponta szervezett mindennapos testneveléseken, a heti egy alkalommal vezetett testnevelési foglalkozásokon a szabályjátékokhoz és utánzó játékokhoz térreléti relációkat, kifejező szókapcsolatokat mondunk. Amikor a gimnasztikai gyakorlatokat, játékos utánzó mozgásokat megfogalmazzuk, közléseink szemléletesek, sok hasonlatot tartalmaznak. Az időjárás adta lehetőségek szerint a testneveléseket vagy a szabadban, vagy nyitott ablaknál tartjuk, sok légző gyakorlatot, játékos hangutánzást ütemezünk be a beszélőszervek edzésére, a légzéstechnika javítására.

Naponta alkalmat adunk a firkálgatástól elvezető rajzolásra, a gyermekek produktumaiból kiinduló kérdésekkel finoman készítjük a gyermekeket a

képek, firkák megnevezésére. A vizuális nevelés alkalmával az anyagok tulajdonságait szóban is megfogalmazzuk.

Öltözések alkalmával elmondjuk és elmondatjuk az időjárás jellemzőit, sokszor használjuk az évszak adta időjárás jellemző kifejezéseit. Játékidőben, szabadidőben játszunk hallás- és ritmusérzék fejlesztő játékokat, annak érdekében, hogy a finom zörejek és hangszínek közötti különbségek hallását, kifejezését a gyermekek gyakorolhassák. A gyermekek játékában megragadjuk a téri relációk és számbeli összefüggések kifejezésének lehetőségeit, a heti egy rendszerességgel szervezett matematikai játékok során számfogalmakat, és a relációs összefüggések szóbeli változatát közvetítjük.

A napirendi tevékenységek megvalósításakor csak a szükséges mértékig alkalmazunk egész csoportnak szóló utasítást, többnyire egyéni és kisebb csoportos beszélgetéseket szervezünk.

Várható eredmény óvodáskor végére

/A beszédészlelés és beszédhibák mérését logopédus végzi a saját szűrőeszközeivel./

Szívesen beszélgessen felnőttekkel és a társaival.

Beszédritmusa megfelelő, legyen.

Szükségleteit érthető formában tudja megfogalmazni.

Szívesen bábozzon, dramatizáljon.

Beszéde folyamatos legyen, helyesen alkalmazott kötőszavakkal.

Szókincse megfeleljen az elvárható életkori jellemzőknek.

Helyesen használja az igeidőket, ragokat.

Minden szófajt használjon.

Beszédében forduljanak elő az egyszerű és bővített mondatok is.

„Jó szóval oktasd,
Játszani is engedd.”
(József Attila)

6. A NEVELÉS ESZKÖZEI

6.1. JÁTÉK

A játék célja:

Olyan örömteli játéklehetőségek megteremtése, amelyben a cselekvések gyakori átélésével a gyermekek egyéni vágyai, ötletei, élményei valóra válnak. Játék során a gyermekekben olyan tulajdonságok fejlődjenek ki, melyek később elősegítik a társadalomba való beilleszkedés képességét (önállóság, mások tiszteletben tartása, kezdeményezőkézség, alá-fölrendeltség elfogadása). Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A játék feladatai:

- A játék objektív feltételeinek biztosítása (csoportlétkör, megfelelő élmény, hely idő, eszköz).
- A játékfajták tartalmának fejlesztése (udvari és termi játékok).
- A játékban a beszédkézség fejlesztése.
- Az ingerszegény környezetből érkező gyerekek fejlesztő játékokkal való foglalkoztatása.

A tevékenység megszervezése:

A kisgyermek elsődleges játszótársa otthon és az óvodában a felnőtt (a szülő és az óvodapedagógus). A szülő és az óvodapedagógus utánozható mintát ad. Kevés szabállyal olyan lehetőséget biztosítunk a csoportban, ahol a gyerekek kedvük szerint szabadon választhatnak a különböző játéktevékenységekben,

eszközökben. Szabadon választhassák meg társaikat és a választott játékhoz szükséges eszközöket, anyagokat.

A kiegyensúlyozott játékhoz megfelelő csoportlégkörre, helyre, időre, élményre van szükség:

Az óvónő a játékidő szabályait alakítsa ki és tartassa be. Szokassa a gyerekeket arra, hogy viszonylagos rendet tartsanak.

A szabályjáték során a gyerekek kedvük szerint szabadon választhatnak a különböző játékszerepekben, feszélyezés nélkül tudjanak önállóan vagy társaikkal önfeledten játszani.

Támogassa az óvónő a kisebbeknél is a játékfajták és játéktársuk önálló választásának lehetőségét. A gyerekek kezdeményezésére az óvónő átéléssel vegyen részt a játékban.

Az óvónő által kezdeményezett játék a társas kapcsolatok kialakulását, periférikus gyerekek bevonását, a csoport oldott légkörét segítse elő.

Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítsa az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival érje el.

A különböző típusú játékhoz szükséges hely biztosítása

Kuckók, játszósarkok kialakítása, úgy hogy a játszó tevékenységeknek nyugodt helye legyen.

Egyes játékoknak állandó helye van, másik játékhoz alkalmasszerűen helyet biztosítunk.

Állandó hely biztosítása

(A természetsarok, mesesarok, ábrázoló hely)

Természetsarok kialakítása adjon lehetőséget a séták során összegyűjtött tárgyak, termések, növények, képek, kincsek tárolására.

Külön legyen hely a csoportban a mesesaroknak, ami az állandó mesélés színtere.

A gyerekek szabadon választhassanak a nap során a különböző ábrázoló tevékenységek között.

Óvodáink udvara nagy kiterjedésű. Nagyon sok hely van a játékra, ha az idő engedi, gyakran tartózkodjanak a szabadban, a levegőn. A mozgásos ügyességi és szerepjátékokhoz biztosítjuk a lehetőséget a szabadban is. Ha az időjárás engedi, a kézimunkázás eszközeit, rajzeszközöket is használhassák a gyerekek a szabadban.

A játékhoz szükséges idő biztosítása

A játékidő az óvodában nyitástól zárásig tart. A játék folyamatoságát biztosítjuk – indokolatlanul nem szakítjuk félbe. A gyerekek a tisztálkodás, étkezés, alvás kivételével csaknem minden időt játékra fordítanak. A kicsik számára nagyon fontos a minél hosszabb játékidő megteremtése, azért mert a gyermekek nehezen fognak bele egy-egy játékba, míg végül valamelyik tartósan leköti figyelmüket. A nagyobbaknál már gyakrabban kialakulnak együttjátzó csoportok, az itt kialakult szerepjátékokhoz sok időre van szükség, ezért az óvónő kísérje figyelemmel a játékot, ha az már felbomlóban van.

Legyen lehetősége a nagyobbaknak arra, hogy több napig tartó játékot zavartalanul játszhassanak. A nagyobbaknál a rövidebb pihenési idővel a játékidő növelését érhetjük el.

A játékhoz szükséges eszközök biztosítása

Olyan játékeszközöket kínáljunk, ami ízléses, félkész, ami sokféleképpen variálható és többféle játékhoz felhasználható. Az óvodai játékeszközök lehetőleg természetes anyagúak legyenek, amelyeket óvónők is készíthetnek, vagy a gyerekek barkácsolnak. A kisebb gyerekeknek még nagyon kötődnek

játékszereikhez, ezért tegyük lehetővé, hogy kedvenc játékaikat elhozhassák, vele alhassanak az óvodában.

A szerepjátékhoz a kellékeket, eszközöket közösen a családdal együtt gyűjtjük, szerezzük be, a gyerekekkel együtt készítjük el. Tartsunk a csoportban félkész anyagokat, textileket, amit a gyerekek kedvük szerint variálhatnak és felhasználhatnak a különböző játékok során.

Használjuk fel a játékaikban a séták, a kirándulások alkalmával gyűjtött terméseket, kincseket. Tegye lehetővé az óvónő, hogy a gyerekek a környezetükben lévő tárgyakat is bevonhassák a játékba. Egy eszközt, játékot a funkciójától eltérően alkalmazhatnak a gyerekek. Az óvónő dicsérje meg, fejezze ki az elismerését, ha a gyermek egy új ötletet vitt a játékba. Legyen mód arra, hogy a csoportszobai játékot az udvarra is kivihessék és felhasználhassák játékaik során. Az óvónő az udvaron is biztosítson a gyakorló játékra lehetőséget (homok, víz, kavics). Olyan tárgyakat, amit a gyerekek saját szabályaik szerint rakosgathatnak, alakíthatnak, felhasználhatnak). A gyakorló játék során a szerepjáték kialakítását segítse elő a továbbfejlődés érdekében.

A gyakorló játékból fejlődik ki a szerepjáték. A szerepjáték feltételezi a gyermek önállóságát, kezdeményezőképességét. A szerepjátékban a gyerekek élményeiket, tapasztalataikat, elképzeléseiket játsszák el. A szerepjáték során formálódik a gyermekek közösségi tulajdonsága, kis gyermekközösséggé alakul. Az óvónő segítse a gyermekeket a játék megszervezésében, téma, eszköz megvalósításában. Törekedjen az óvónő arra, hogy a gyerekek szerepjátéka az egyéni képességek legfejlettebb szintjén bontakozhasson ki. Konfliktus esetén saját példájával segítse a megoldást, de adjon lehetőséget arra is, hogy önmaguk által is tudják elrendezni a vitás helyzetet. Ha egy-egy vers, mese, történet megragadja a gyerekeket, akkor szívesen eljátsszák, dramatizálják azokat. Eszközök biztosítása során legyen kedvenc bábjuk, a közösen elkészített bábok érzelmileg közelebb viszik a gyerekeket a mese, vagy történet eljátszásához, bábozáshoz. Tegye lehetővé azt, hogy saját

elgondolásaik alapján használhassák a gyerekek az eszközöket, bábokat, kellékeket. Az óvodában a bábozás, a dramatizálás oldott légkörben folyjon.

A konstrukciós játék során a különböző tárgyakkól új játékot hoznak létre, amiben átélik az alkotás örömét. Ha maguk készítik a bábukat, barkácsolják a rajzeszközöket, akkor a szereplési vágy az alkotóképességgel is párosul. Segíti a bábozás, a dramatizálás az óvodába való beilleszkedést, kapcsolattartást. A konstruálás során az alkotás örömeinek átélésében fejlődik gyermekeink értelmi képessége és társas kapcsolata. A konstruáló eszközök biztosítása során törekedjünk a félkész eszközök, anyagok kerüljenek felhasználásra.

Az óvónő adjon ötleteket a konstruáló játék során a részelemekből, az egész összerakására, kialakítására. Figyeljen arra, hogy különböző anyagokat, eszközöket az elképzelésünknek megfelelően, ötleteik alapján tudják felhasználni.

Bizonyos időközönként az óvónő játékeszközöket cserélje.

A játékhoz szükséges élmény biztosítása

A gyerekek játékaiknak témája nagyrészt függ az élménytől, ezért az óvónő törekedjen arra, hogy minél több pozitív élménye, gazdagabb tapasztalata legyen óvodásainknak. Az óvónő maga is tudjon és szeressen játszani, egy legyen a játékosok közül. Úgy helyezkedjen el, hogy jól belássa a csoportot.

Figyeljen arra is, hogy a különböző játékcsoportok ne zavarják egymást. Szervezzünk a csoporttal együtt látogatást a családokhoz, a gyermekek otthonába, az ott szerzett tapasztalatok élmények is játékokra serkentik őket. A negatív élmények is megjelennek a játékokban. Ezt az óvónő igyekezzen pozitív irányba terelni, pozitív témájú tárgyakkal felváltani.

A 3-4 éves gyerekek életében meghatározó jelentőséggel bír a gyakorlójáték, ezért fontos, hogy a környezetükben lévő tárgyakat, eszközöket is felhasználhassák a játékokba. Gyakorlójáték során ismerkedjenek a tárgyak,

eszközök tulajdonságaival, ami örömet jelent számukra. Gyakori, sokszori ismétléssel, gyakorlással funkcióik fejlődnek. A kicsik számára legyenek öltöztethető, rakosgatható, tologatható, szállító játékeszközök, az óvónő segítse a gyerekeket abban, hogy a gyakorló játék szerepjátékká fejlődjön.

A szabályjátékokban megtanulják a gyerekek a helyes viselkedés magatartásformáit. Pl.: szerénység, önzetlenség, mértéktartás, tolerancia. A szabály megtartása, betartása, megszegése különböző érzelmeket vált ki, ez meghatározza a gyerekek magatartását, egymáshoz való viszonyát.

A szabályjáték során egészséges versengés alakuljon ki, de soha ne menjen el a negatív érzelmek felé

A gyerekek önállósága a szerepjátékban a szabályok önkéntes vállalásában fejlődik ki.

A gyerekek beszédképességének fejlesztése játék közben

A játékban fokozódik a gyermekek beszédkedve, még a visszahúzódo gyermekek is bátran megnyilvánulnak játék közben. Különböző érzelmeket vált ki egy-egy játék a gyermekekből, ami megnyilvánulásra serkenti őket. Szívesen válaszolnak a játékban az óvónő kérdéseire, így észrevétlenül kialakul a párbeszéd az óvónő és a gyerek között. A párbeszéd során szókészletük is gyarapodik. A dramatizálás jó lehetőséget nyújt a hangsúly, hangszín, hangerő gyakorlására. Az óvónő legyen modellnyújtó játszótárs.

Az ingerszegény környezetből érkező gyerekek fejlesztő játékkal való foglalkoztatása

A játékeszközök olyan motiváló eszközök, amelyek segítik a gyerekek elgondolásainak megvalósítását. ezért Fontosnak tartjuk, hogy olyan játékszereket adjunk, amelyek segítik az elmélyült játék kialakulását, fejlesztő

hatással van a gyerek játékára, különös odafigyeléssel az elmaradott gyerekekre.

Feladatunk a HHH. gyermekek megismertetése a játékeszközökkel, az azokkal való játszás szabályaival. Együttműködési képességük fejlesztése a játékban, példaadással, közös játékkal.

Várható eredmény óvodáskor végére

Meghatározó szerepe legyen a gyerekek játékában a szerepjátékoknak. Képesek legyenek több napon keresztül egy játéktémát játszani. Tudják a kedvelt meséiket dramatizálni, bábozni. Összetett építményeket hozzanak létre. Játsszanak szabályjátékokat, legyenek képesek a szabályok betartására. A pozitív viselkedési szabályokat tartásuk be.

6.2. TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A tanulás célja:

- A gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése.
- Játékos és cselekvéses ismeretszerzés, tapasztalatszerzés bővítése, rendezése.
- Jártasságok, készségek kialakítása erősítése.
- Észlelés emlékezet: a szándékos bevésés és felidézés jelenjen meg.
- Figyelem: növekedjen a figyelem tartalma és terjedelme, átvitele.
- Gondolkodás fejlesztése: jelenjen meg a szándékos figyelem
- A cselekvő képszerű gondolkodást kezdje felváltani az óvodáskor végére a fogalmi gondolkodás.

A tanulás feladata:

- Az önálló tanulás, a problémamegoldás képességeinek megalapozását segítjük elő a közvetlen tapasztalatszerzéssel, a választás, a döntés lehetőségének megteremtésével, az önállóságot biztosító szokás- szabályrendszer kialakításával;
- A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a cél(ok)nak megfelelően építsük fel.
- Komplex foglalkozások rendszerén keresztül juttassuk el a gyermekekhez azt, ami számára a világból megismerhető: befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből kell kiindulni. Tudatosan választott, megfelelő színvonalú, életkorának és képességeinek megfelelő feladatok elé állítsuk a gyerekeket, legyen sikerélménye, mely erősíti a gyermek önbizalmát és bátorságot ad neki az újabb, nehezebb problémák megoldásához. Ennek megvalósításához az óvónő rendelkezzen gazdag értékelési eszköztárral.

- Akadályoztatás gyanúja esetén a szülőkkal való konzultáció, megfelelő szakemberhez való utalás.

A tevékenységek megszervezése

A tanulás nem önálló tevékenységformaként jelenik meg a mindennapi nevelőmunkánkban. A gyerek a játékába ágyazott, változatos tevékenységek gyakorlása során tanul, elsősorban cselekvéseiben, érzékszervi, mozgásos, tapintásos észlelésein keresztül.

A gyermeki tevékenység motorja a játékkedv, a mozgásigény, az utánzási vágy. A környezetében lévő ingerek aktivitásra készítik, kiváltják a hatékony viselkedés igényét, közben ismereteket szerez, készségei gyarapodnak, tanul. Ebben az önkéntelen tanulási helyzetben a gyerekek ismeretei bővíthetők. A gyermek a folyamatban többször átéli, tanulja, mikor, mikét figyeljen a környező világra és belső jeleire. Érzékenységgel, érdeklődéssel fordul az őt körülvevő környezeti ingerek, hatások felé, tevékeny aktivitását a felnőtt megerősíti, elfogadó viselkedése befolyásolja, ismétlésre készíti. Az érzelem a gyermeki érdeklődés egyik irányítója, mozgató ereje, így az érzelmi állapot mindig a cselekvés akarásának elindítója. A gyermek, ami iránt érdeklődik, törekszik megismerni így indul a megismerési folyamat. Érzékszervein keresztül szerzi tapasztalatait, érzelmi benyomásait.

Az óvodapedagógus a rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési anyagokat, eszközöket, digitális anyagokat ismerje, és céljainak megfelelően használja.

A szervezett tevékenységek formái

- Szervezett megfigyelés:

Előre eltervezett témában, a gyerekek előzetes felkészítésével szervezzük meg az ismeretszerzést, az észlelésen alapuló tapasztalat és benyomás-szerzést. A

gyermekcsoport a két óvodapedagógus kíséretével vegyen részt,/ szükség esetén a dajka segítségét is igénybe vesszük./

- Kötetlen kezdeményezés:

Valamennyi korcsoportban döntően ezt a formát alkalmazzuk a szervezett ismeretszerzésre. A gyerekek önkéntesen vegyenek részt, a délelőtti órákban, a kötetlen kezdeményezésekben. A nagyobb gyerekek nem hagyhatják félbe a megkezdett feladatot. Az óvónő bíztassa a gyermeket arra, hogy feladatát ellenőrizze le. A szervezésnél figyelembe vesszük a nevelési helyzetet, a gyermek játékát nem zavarjuk meg, szokásként kialakítjuk, hogy a foglalkozókat sem lehet zavarni.

A gyermek bekapcsolódását azzal is segítjük, hogy állandó helyet teremtünk az egyes tevékenységeknek. A tervezett tevékenységek megszervezésére a témától függően igénybe vesszük az óvodán kívüli helyszíneket.

- Kötött foglalkozás:

Minden gyermek részvétele kötelező. A foglalkozás egyszerre kezdődik és fejeződik be. Az óvónő a feladatokat differenciáltan tervezi, minden gyereknek az egyéni fejlettségéhez igazítottan és alkalmazza a kooperatív tanulási módszereket.

Testnevelés (heti 1)

Ének zene (heti 1)

Matematika (heti 1)

A játékos ismeretszerzés munkaformái

Egyéni munkaforma: a gyerekek saját elképzelésük szerint, saját eszközeikkel önállóan oldják meg a feladataikat különösen a lemaradt részképesség zavarokkal küzdő vagy kiemelkedő képességű gyerekek foglalkoztatási formája.

Mikro-csoportos munkaforma: párban vagy asztalnál ülők vagy kisebb csoportok oldják meg a feladatokat, heterogén csoportokban a különböző korosztályú és képességű gyerekek foglalkoztatására alkalmazzuk.

Frontális munkaforma: az egész csoport együtt végzi.

Az ismeretszerzés tartalma

Éves tematikus terv alapján heti ciklusokra tervezzük meg a tevékenység tartalmát.

A kezdeményezések heti száma és időtartalma hetente életkor és tevékenységek szerint:

Életkor szerint	3-4 évesek		4-5 évesek		5-6-7 évesek	
Vers, mese	5	10-15 perc	5	10-20 perc	5	20-30 perc
Rajzolás, mintázás, kézimunka	5	10-15 perc	5	10-20 perc	5	20-30 perc
Ének, zene, énekes játék	5	10-15 perc	5	10-20 perc	4 1*	20-30 perc
Külső világ tevékeny megismerése	1	10-15 perc	1	10-20 perc	1	20-30 perc
Mindennapos testnevelés	4	5-10 perc	4	10-15 perc	4	10-20 perc
Testnevelés	1*	10-15 perc	1*	10-20 perc	1*	20-30 perc
Matematika			2	10-20 perc	2 1*	20-30 perc

* kötött foglalkozás

Szervezett tevékenységek :

- 3-4 évesek: szeptember 1- október 30 befogadás
 november 1 - május 31
- 4-5 évesek: szeptember 1- szeptember 30 szokás és szabályrendszer
 újraélesztése
 október 1- május 31
- 5-6-7 évesek: szeptember 1- szeptember 15 szokás és szabályrendszer
 újraélesztése
 szeptember 15- május 31

„A játék és a munka között nincs olyan nagy különbség, amint egyesek vélik. A jó játék hasonló a jó munkához.”
(Makarenkó)

6.3. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉG

A munka jellegű tevékenység célja:

- A gyermeki munkával az óvodások kötelességteljesítésének, feladattudatának erősítése, és a közösségi kapcsolatok alakítása.

A munka jellegű tevékenység feladata:

- Különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezése, szervezése, feltételeinek biztosítása.
- A hátrányos helyzetű gyerekek sajátosságainak figyelembevétele.

Különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezése, szervezése, feltételeinek biztosítása

A munka jellegű tevékenységek az óvodában a játékból fejlődnek és játékos jellegűek.

A munkát az óvodában a gyerekek magukért és a közösségért végzik. Az óvodáskor elején az óvónő és az óvodai dolgozó segítségével végezzék a munka jellegű tevékenységet.

A felnőttek segítsenek abban, hogy a gyerekek örömet leljenek a munkában. Szeretessük meg az óvodai munkát. Láttassuk meg a munka eredményességét.

Az óvónő értékelése legyen buzdító, megerősítő. Mindhárom csoportban nagy jelentőségű az önkiszolgálás, testápolás, étkezés, környezetgondozás, melynek szabályait és szokásrendszerét ki kell alakítani.

A 3-4 éves gyerekek az óvónővel együtt vegyenek részt a növények gondozásában, figyeljék meg a kerti munkát, veteményezést, a növények locsolását.

Segítsenek a termések, falevelek eltakarításában, a veteményezésekben, a növények locsolásában, az érett gyümölcsök szedésében.

A legkisebb óvodásokat is vonjuk be alkalmasszerűen a munkába, ami lehet eseti és ritmikusan ismétlődő: játék elrakása, tisztítása, mosása, a terem díszítésében segítségnyújtás. Vegyenek részt a madarak etetésében a téli időszakban.

Készítsenek felnőttek segítségével vitaminsalátát, amit később elfogyaszthatnak.

A 4-5 éveseknél a naposi munka a közösségi élet és a kapcsolatteremtést jól szolgálja.

A gyerekek ismerjék készségi szinten a különböző munkafolyamatokat, annak menetét, fogásait. Ekkor örömmel végzik, tevékenykednek a közösségért.

Az óvónő és a dajka együtt tervezze meg és követelje meg a gyerekek munkaláncolatát. Kezdetben segítséggel, később önállóan végezzék a terítést, az étkezési feladatok ellátását. Kerülni kell a várakozást, sorban állást.

Az alkalmasszerű munkában segítsenek a csoportterem átrendezésében, játékok elrakásában, öltöző, mosdó rendjének kialakításában, megőrzésében. Egyéni megbízásokat, munkákat is végezzenek gyerekeink. (pl.: információ közvetítése, napló behozása, kisebbek segítése, ajándék készítése a gyerekeknek, felnőtteknek). Vegyenek részt a növények, a természetsarok gondozásában, rendbetételében.

Virágoskert, cserjék, fák ültetésében, gondozásában, ápolásában. Az óvónő segítségével gondoskodjanak a madarak etetéséről, készítsenek madárpogácsát, madáreledelt. Kísérjék figyelemmel a madáretető feltöltését.

Az 5-6 évesek önállóan végezzék a naposi munkát, esztétikusan terítsenek, tálaljanak. Étkezés után segítsenek az asztalok és a terem elrendezésében.

Gyakori dicsérettel érje el az óvónő, hogy a gyerekek szívesen vállalkozzanak az alkalomszerű munkára.

Ügyeljenek a környezetük tisztaságára, vegyék észre a rendetlenséget, törekedjenek a rend megőrzésére, a környezet esztétikumára.

Alkalomszerűen készítsenek vitaminsalátát, ínycségek (mézeskalács) elkészítésében vegyenek részt. Törekedjünk arra, hogy az egyes munkafolyamatokat önállóan végezzék, a takarítóeszközöket rendeltetésszerűen használják. A vetemények gondozását magvetéstől a termések begyűjtéséig végezzék, kísérjék figyelemmel.

A hátrányos helyzetű gyerekek sajátosságainak figyelembevétele

Az óvónő igyekezzék elérni, hogy minden gyerek a képességeinek megfelelő munkafeladatot kapjon, és legyen alkalmas arra is, hogy a még nem teljesen elsajátított munkafogásokat gyakorolhassa. Ösztönözze a gyerek önértékelésének alakulását, igény szintjének növekedését. Tartsa szem előtt, hogy a hátrányos helyzetű gyerekek örömhöz és sikerélményhez jussanak.

Várható eredménye az óvodáskor végére

Önállóan, szívesen végezzék a naposi munkát.

Szívesen teljesítsenek megbízásokat.

Örömmel dolgozzanak közösen, segítsenek a kisebbeknek.

Örüljenek az elvégzett munkának.

Készítsenek apró meglepetéseket a kicsiknek, a szüleiknek, a felnőtteknek.

7. NEVELÉS TERVEZÉSE ÉS IDŐKERETEI

7.1. A NEVELÉS TERVEZÉSE

Az óvodapedagógusok számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A gyermekek önállóan, spontán szerzett tapasztalatai nagyon jó kiindulópontot jelentenek a tudatos, irányított tapasztalás megszervezéséhez. Az óvodapedagógusok vegyék számításba, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző, és a gyermek fejlődését tekintve is különböző szinteken lehet egyik vagy másik képességét fejleszteni. A fejlődés dinamikája tehát egy-egy gyermek esetében a különböző területeken más és más lehet. A tervezésnél ne az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt. Kevesebbet, de azt alaposabban, többoldalú tapasztalatszerzés és tevékenykedtetés segítségével tervezzük meg. A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést negyedéves periódusokra tervezzük, és a periódus végén értékeljük. A nevelési feladatoknak egymásra épültnek, általánosnak, csoportra tervezettnek kell lennie. Konkrét formában tervezni egyhetes periódusokban célszerű. A heti ütemterv megírása egyben a napi tervezést is megadja az óvónő számára, aki pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszik, amelyek elősegítik a gyerekek önértékelési képességének kialakulását, fejlesztését.

A nevelés időkeretei

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A negyedéves rend, a heti rend és a napirend az a

szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott környezet megteremtését.

Negyedéves tervezés:

A negyedéves tervezés tartalmazza:

- egészséges életmódra nevelést (testápolás, öltözködés, pihenés, étkezés, mozgás, testedzés)
- Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés
- Játék
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás
- Anyanyelvi nevelés
- Munka jellegű tevékenység

Csoportnapló tervezése:

A tanulás tervezése heti terv alapján készül, melynek alapja az éves tematikus terv, amiből a környezet, matematika, testnevelés, zenei képességfejlesztés mindenki számára kötelezően használandó. A többi tanulási tevékenységhez megszerzett anyag vagy technika szabadon választható. Javasolt a 4 őselem fokozott alkalmazása.

Minden tanulási területhez 3 differenciálási szintet kell tervezni. A fejlesztési feladatokat konkrétan kell meghatározni. A differenciálási szinteket csoportra és nem egyénre kell írni.

A heti tervezésben az óvodapedagógus lehetőségéhez mérten alkalmazza az infokommunikációs eszközöket.

A heti tervnek tartalmaznia kell:

- a foglalkozás anyagát
- a differenciálási szinteket (I szint SNI)
- módszereket, eszközöket

Heti rend:

A heti rend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportokban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

A heti rend, különösen a nevelési év elején teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén.

Különösen a beszoktatás idején figyeljünk arra, hogy minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítsunk össze. Később, az iskolára való felkészítés feladatai a heti rend és a napirend pontosabb betartását helyezik előtérbe.

A heti rend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

Óvodánk minden csoportjában kötött és kötetlen formában szervezzük a foglalkozásokat. Számptalan variációval az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével nemcsak a komplex foglalkozások helyei, de az időkeretek is megváltoztathatóak.

Napirend

A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye. A napirend ezen kívül annak megfelelően, ahogy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokolta teszi, változtatható, módosítható. A napirend a gyermekek nyugodt napi életét biztosítja, figyelembe veszi a fejlődés közben bekövetkezett változásokat. Az óvodások szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát.

Óvodánkban a dajka munkája az óvodapedagóguséval összehangolt, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A tízóráival kapcsolatos munkálatok elvégzése után az óvónő kérésére legyen bent a csoportban és vegyen részt a gyermekek felügyeletében. A gondozási teendők ellátásában kérjük a segítségüket. (pl: öltöztetés, tisztálkodás, étkezés, teremrendezés, séta, kirándulás). A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőttnek, aki –éppúgy, mint az óvodapedagógus – magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre.

Óvodai napirend:

7 óra – 11 óra	Gyülekezés, Személyes percek, Játék, Kezdeményezés, Tízórai, Szabadon választott tevékenységek, Kötött foglalkozás, Gondozási tevékenységek, Mindennapos torna,
11 óra – 12 óra	Levegőzés, Séta
12 óra 13 óra	Gondozási tevékenységek, Ebéd,
13óra- 17 óra	Pihenés, Uzsonna, Játék, Szabadon választott tevékenység

7.2. MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS

Cél:

- Olyan rendszer kidolgozása, amely gyermek központú szemlélettel rögzíti a gyerekek egyéni fejlődési menetét az óvodába lépéstől az iskolakészültség állapotáig.
- Sikerkritériumok : Az egyes gyerek képességeinek 100%-os ismerete .A szülők és az iskola 95%-os elégedettsége.

A gyerekek fejlődésének mérése, értékelése:

A mérést az értékelés eszközének tekintjük az óvodánkban. Az egyéni képességfejlesztésnek mindenhol érvényesülni kell. Minden óvodapedagógusnak tudni kell, hogy melyik gyereket miben kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. A gyerekek fejlődését segítik az óvónők visszajelzései, értékelései, melyek világosak és egyértelműek legyenek. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok nyomon követése, mérése elemzése értékelése és a további fejlesztési menet meghatározása. Az óvodapedagógus a gyermekek folyamatos megfigyeléséből, munkák értékeléséből kapott adatokat önállóan elemzi-értékeli, az egyéni illetve a csoportos fejlesztés alapjaként használja, szükség esetén gyakorlatát módosítja. Minden gyerekről egyéni fejlődési naplót vezetünk, az óvodába lépéstől, az iskolába lépésig a megadott szempontok szerint.

Célunk a méréssel:

- A gyerekről egy objektív teljes képet tudjunk alkotni, amely a gyerek fejlesztési irányát is jelzi.
- A szülőt tudjuk tájékoztatni a gyermek általános fejlettségéről.

- A nevelési tanácsadó, valamint egyéb szakértői bizottság részére is teljes képet tudjunk adni.
- Az iskolaérettség, illetve –éretlenség gyanúját meg tudjuk állapítani.
- Az óvodapedagógus a gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkal, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.

A gyerek egyéni dossziéjának tartalma:

- *Anamnézis lap:* A családi házban, családlátogatás alkalmával, vagy az óvodába érkezés első napján kell az anamnézist felvenni, a megadott szempontok szerint.

- *Fejlődési napló:* A gyerek állapotának felmérésére, helyzetelemzésére szolgál. Az óvodásba lépéstől az iskolába lépés idejéig.

Kis csoportban november első két hetében az óvoda saját egyéni képesség szintfelmérése alapján határozza meg a fejlesztendő területeket, és ez alapján készíti az egyéni fejlesztési tervet.

A visszamérést év végén májusban, júniusban kell elvégezni.

Középső csoportban október november hónapban a Difer mérőlappal minden gyereket meg kell mérnünk, amire alapozva készül el a fejlesztési terv, kiegészítve a korábbi júniusban (az óvoda egyéni mérőlapjával) mért eredménnyel.

Az egyéni mérő lappal év végén májusban, júniusban kell elvégezni a mérést.

Nagycsoportban decemberben újból Difer mérőlappal mérünk, melynek alapján készül el a fejlesztési terv kiegészítve a korábbi júniusban mért eredménnyel

Kimeneti mérést nagycsoport évvégén április, május hónapban kell elvégezni.

- *Fejlesztési terv* /havonta tervezzük, negyedévente értékeljük./

- *Rajz* / kiscsoportban 1 a többiben 2, nagycsoportban családrajz/.

- *Egyéb szakvélemények* / logopédus, pszichológus stb./.

- *Visszamaradó tanköteles gyerekfejlesztési útmutatója.*
- *Orvosi igazolás az esetleges betegségekről /allergia, gyógyszerérzékenység/*

Nyilvánosságra hozatal:

A szülőknek joguk megismerni a mérés eredményeit, a tájékoztatás időpontját (negyedévente) szülői aláírással dokumentáljuk.

A nevelőtestületnek joga a megismerés, de titoktartási kötelezettségük van. A gyerek egyéni dossziéját a benne tárolt dokumentumokkal addig kell megőrizni, amíg a gyermek óvodába jár. A Difer mérés eredménye az iskolának átadható. A gyermek egyéni dossziéját elzárva kell tárolni.

„Játék éke, szavak
kékje, átadom,
mint ékszer-éket
Izzón égjen, ha
beszélék.”
(Kiss Dénes)

8. TEVÉKENYSÉGEK

8.1. MESE-VERS, DRAMATIKUS JÁTÉK

Mese-vers, dramatikus játék célja:

- A meséléssel, verseléssel a gyerekek értelmi fejlődésében pozitív személyiségjegyek megalapozása.
- A népi mondókákkal, népmesékkal az anyanyelvi nevelés elősegítése.
- Az irodalmi kulturáltság kialakítása.

Mese-vers, dramatikus játék feladata:

- Irodalmi élménynyújtással a pozitív érzelmi viszonyok kialakítása a gyermek-gyermek és a gyermek-felnőtt kapcsolatban.
- Az irodalmi anyag igényes összeállítása.
- A megfelelő feltételek, a mesélés, verselés, dramatizálás keretének biztosítása.
- Az anyanyelvi képességek fejlesztése meséléssel, verseléssel, dramatizálással a gyerek életkorának és egyéni fejlettségének megfelelően. - A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálásával lehetőséget biztosítunk az önkifejezésre.
- A hátrányos helyzetű gyerekek kommunikációs nevelése.
- Alkalmazzuk a jó gyakorlat megismerésével vett bábjáték módszereit.

Irodalmi élménynyújtással a pozitív érzelmi viszonyok kialakítása

Az óvodába lépő kisgyermek érzelmileg közel áll a meséhez. Számára a mese egy kellemes, izgalmas történet, amely életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének.

A mesével való személyes kapcsolatban nagy érzelmi biztonságban érzi magát. Hozzájárul a mese ahhoz, hogy az óvodások közérzete jó legyen egyben pihentet, szórakoztat, helyes emberi kapcsolatokra tanít, erkölcsi tartalma van. Olyan tapasztalatokat szerez a gyerek a mese által, ami mélyen elraktározódik az emlékezetében. Fejleszti a fantáziáját, világképét, feltárja az emberi értékeket.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Az irodalmi anyag igényes összeállítása

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása az óvónők feladata, a következő szempontok figyelembevételével: a mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeret, segíti a valóság megismerését. Ehhez a legnagyobb és legfontosabb területet a népköltészet adja.

A népi mondókák, rigmusok, népmesék minden korosztálynak bőséges kínálatot nyújtanak. A meghitt együttlétek alatt érzelmi kötődést alakítanak ki. A 4 őselem anyag fokozott alkalmazása ajánlott.

Az óvónő a 3-4 évesek versanyagát a népi mondókákból, rigmusokból és legismertebb költőink játékos verseiből állítsa össze. A gyermekek kedvük szerint bármikor nézegethetik a képeskönyveiket, erre a célra legalkalmasabb a

színes leporellók. Először ezekről, a képekről meséljünk, verseljünk, majd olyan mesét, verset, mondókát válasszunk, ami egyszerű, érthető a kicsik számára. Sokszor ismétljék az állatmeséket, hívogatókat, lovagoltatókat.

A 4-5 éveseket állatmesékkel, népmesékkel, népi ihletésű költeményekkel, ismertessük meg. A válogatás során a mai magyar írók, klasszikusok modern meséit használjuk fel. A népi mondókák mellett kapjanak helyet a halandzsa szövegű kiolvasók.

Az 5-6-7 évesek már élvezik, figyelemmel hallgatják a hosszabb meséket, ezért ebben a korban hosszabb, bonyolultabb állatmesék, tréfás mesék, tündérmesék, műmesék alkossák válogatásaikat. Olyan hosszú mesét is válasszunk, amit több napon keresztül mesélünk, ismertetünk gyermekeinkkel. A kiválasztott versek, mesék erősítsék a környezet megszerettségét, az évszakok szépségének a megláttatását.

A 3-4 évesek 10-12 mondókát, 10-15 új mesét, a 4-5 évesek 4-5 mondókát, 5-6 verset, 10-12 új mesét, az 5-6-7 évesek 4-5 kiolvasót, 15-20 új mesét ismerjenek meg. Ismételjünk az előző évben tanult verseket, meséket, mondókákat a nagyobb csoportokban.

A megfelelő feltételek biztosítása:

Az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört alakítsanak ki a meséléshez, verseléshez, dramatizáláshoz. Minden csoportszobában alakítsunk ki mesesarkot, mesekuckót, ami az állandó mesélés színtere. Az óvónő minden nap délelőtt, viszonylag ugyanabban az időben, ugyanazon a helyen maga válassza meg a mesélés felhívó jelleget (CD, laptop...), ami a gyereket a mesesarokba, mesekuckóba csalogatja a mindennapi meséléshez. A gyerekek legyenek tekintettel egymásra akkor is, ne zavarják társaikat mesehallgatás közben. Előadásmódunkban törekszünk a szeretetteljes, könnyen elérhető, és követhető, kellemes beszédmódra.

Az óvónő úgy helyezkedjen el, hogy belássa az egész csoportot, szemben helyezkedjen el velük. Új mesét vagy verset eszköz nélkül kell bemutatni, eszközt csak a 3-4. napon lehet használni, bábozni, dramatizálni.

Az óvoda udvarát is úgy alakítsuk ki, hogy ott lehetőség legyen mesélésre, dramatizálásra. A babaházba is teremtsük meg a bábozás, dramatizálás, mesélés feltételeit. A különféle eszközöket, kellékeket, bábokat, könyveket mindig a gyerekek által elérhető helyen tartsuk, hogy bármikor használhassák azokat.

A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése meséléssel, dramatikus játékkal: Az óvodában évek óta tapasztaljuk – a tanítók visszajelzése is alátámasztja-, hogy gyermekeink kifejezőképessége, szókincese nem elegendő. Ezért határoztuk el, hogy kiemelten foglalkozunk e terület fejlesztésével. A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, dramatikus játék és bábozás.

Bábozás

A bábjáték a maga sajátos varázserejével olyan komplex módon hat a gyermekekre, amelyet semmilyen más eszközzel vagy eljárással nem lehet pótolni. Bábbal a gyermek érzelmi igényei kielégítődnek, mert a bábbal minden megtörténhet, a csoda láthatóvá válik, a megelevenedő bábu a gyermeki képzeletet erősíti, és teljesen azonosul vele. A gyerekek az óvónő segítségével jelenítsék meg a meséket, a gyerekek élményeit. Rögtönözzenek bábjátékot. A bábozó gyermek azzal, hogy belebújik a báb szerepébe, önmagát, valósítja meg. Gondolatait, érzelmeit, indulatait nyelvi és érzelmi szinten sokkal inkább ki tudja fejezni. Így a bábozás az anyanyelvi és kommunikációs nevelés hatásos eszköze is.

Drámajátékok

A rendszeres többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a dramatizálásnak, bábozásnak. A jó példa nyomán, a gyermekeken fokozódik a mesedramatizálás

igénye. A gyermekek bábozzák, dramatizálják a meséket, hogy a meseélmény többoldalú örömszerzés legyen számukra.

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyerekek elsajátítják a helyes kiejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A versekből, mesékből új fogalmakat ismerhetnek meg.

A bábjátékban és dramatikus játékban a gyerekek kibontakoztathatják szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra. Az óvónő által kezdeményezett gyermeki játékok teret adnak az artikuláció, szókincs, kifejezőképesség fejlesztéséhez.

A hátrányos helyzetű gyerekek kommunikációs nevelése

A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek kommunikációs nevelésére kiemelt figyelmet fordítson az óvónő. A meséléssel, verseléssel szókincsük bővítését, nyelvi kifejezőképességük gazdagítását érje el. A versmondással, mondókázással a beszédészlelést és beszédmegértést javítsa.

Várható eredmény az óvodáskor végére

Gyermekeink igényeljék a verset, mesét. Szívesen ismételgessék a mesét, verset. Bábozzanak, dramatizáljanak maguk és mások örömére, a kisebb társaik szórakoztatására.

Maguk is szívesen meséljenek, legyenek képesek rövidebb mesét, vagy egy-egy rövidebb meserészletet önállóan elmondani. Ismerjék fel, hogy a könyvek értékes és érdekes olvasmányok forrásai. Vigyázzanak rájuk. Ismerjenek gyermekeink 10-14 mondókát, 6-8 verset, 15-20 mesét.

A természet varázsát ontja bőven
A fűben, a fában és kőben
Ó nincs a földön oly silány anyag
Mely így, vagy úgy szolgálná a javad
De nincs oly jó melyben ne, volna vész,
Ha balga módra vél, visszaélsz.”
(Shakespeare)

8.2. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE, KÖRNYEZETVÉDELEMRE NEVELÉS

A környezet tevékeny megismerése, a környezetvédelem célja:

- A gyermekeknek segítséget nyújtunk a szűkebb és tágabb természeti- ember- tárgyi környezet megismerésében, megértésében. Közvetlen megfigyelés után és tapasztalatszerzés után szeresse meg, védje a természetet, óvja annak értékeit, szépségét. Séták, kirándulások alkalmával ismerjék meg a fákat, virágokat, állatokat.
- Ismerje a szülőföldjét, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, szokások, családi, tárgyi kultúra értékeit.
- Legyenek képesek elfogadni másokat, tiszteljék mások véleményét, érzéseit, gondolatait. Legyen önálló véleményük, azt nyilvánítsák ki, legyen önbizalmuk, a természeti és társadalmi környezetből ismerjék meg mindazt, ami megérthető és használható a gyermek számára.
- .- A környezet átfogó megismerése során a gyerek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építve új ismeretek elsajátítása, meglévő ismeretek bővítése.

A környezet tevékeny megismerése, környezetvédelem feladata:

- Pozitív érzelmi viszonyok kialakítása a természeti, tárgyi, emberi környezet értékei iránt.
- Az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztaltatása és logikus gondolkodás megalapozása,
- A természetvédelem igényének kialakítása,
- A hátrányos helyzetű és a fejlődésben lemaradt gyerekek környezetben való biztos eligazodásának elősegítése.
- Keltse fel a gyermekek érdeklődését a természet és a négy őselem (Tűz, Víz, Föld, Levegő) szépségei iránt.

Pozitív érzelmi viszonyok kialakítása a természeti, tárgyi, emberi környezet értékei iránt

A tevékenység tartalma 3-6-7 éves korban:

Kiscsoportban kötetlen kezdeményezési formát alkalmazunk.

A 3-4 éves gyermekek az óvoda elfogadása, megszeretése után ismerkedjenek az óvoda közvetlen környezetével.

Figyeljék meg az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit.

Gyűjtsenek leveleket, terméseket, kavicsokat, tollakat, évszakra jellemző képeket.

Séta alkalmával ismerjék meg az óvoda utcáját, boltokat a városban található főbb intézményeket (művelődési ház, mozi, Vasúti Múzeum, Kossuth emlékhely, Gimnázium, általános iskolák)

Látogassanak el az óvoda közelében élő csoporttársakhoz, ahol megismerkedhetnek a család tagjaival.

Beszélgessenek az óvodapedagógus kezdeményezésére a környezetben látható formákról, nagyságbeli, mennyiségi jellemzőkről.

A tevékenység tartalma 4-5 éves korban:

A *4-5 éves gyermekek* tapasztalat és élményszerző sétái az óvoda utcáján túl az óvoda közvetlen környezetében kerüljenek megszervezésre.

A város jellegzetessége a Tisza-part közelsége, minden évszakban lehetőség nyílik játékra, kirándulásokra, ahol halakat, állatokat, madarakat, bogarakat figyelhetnek meg a gyermekek útközben és a helyszínen is.

A gyermekek lehetőség szerint ismerkedjenek meg az évszakok növényeivel, gyűjtsenek terméseket, melyeket hasznosítani tudnak az óvónő segítségével (albumkészítés termésekből, növényekből, magvakból, évszakokból gyűjtött képekből).

Keressenek összefüggéseket az időjárás és az emberek tevékenysége között.

Séta alkalmával gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait, ismerkedjenek a különféle személy és teherszállító járművekkel.

Kora tavasszal a közeli kiserdőbe figyeljék meg az ébredő természetet, sarjadó fűvet, hangyát, pókot, vakond-túrást.

Családlátogatás, ill. az óvodába hozott fényképek alapján mutassák be az otthonukat, családtagjaikat.

A téli időszakban az óvoda udvarán elhelyezett madáretetők segítséget nyújtanak az itthon maradt madarak etetésében. A madáretetőkbe napraforgó, szalonna, valamint egyéb magvak kerüljenek.

Az *5-6-7 éves gyermekek* az óvoda tágabb környezetével is kerüljenek kapcsolatba.

Figyeljék meg az évszakok szépségét, a színek árnyalatát, a környezet szennyeződéseit (föld, víz, levegő, tűz) a növények fejlődési feltételeit.

Az óvoda kiskertjében és a csoportszobában csíráztassanak (borsó, bab, búza, kukorica vízben és földben) növényeket, tőosztással szaporítsanak.

Kirándulás során tapasztalják meg a vízi (Tiszai hajókirándulás) szárazföldi (kisvasút, busz kirándulás) közlekedést.

A Tisza parti séták lehetőséget biztosítanak a gyógyfüvek, mezei virágok és a vadon termő ismertebb növények megismerésére. (som, szeder, citromfű, csipkebogyó)

Megfigyelhetik a szálló lepkét, felröppenő fácánt, méheket, csicsergő madarakat.

Az élősarokban a gyermekek osztályozzák a természet kincseit, és amit lehet, hasznosítanak.

A gyermekek látogassanak el néhány szülő munkahelyére, ismerkedjenek a felnőttek munkájával. Erősítse a szülőföldhöz fűződő érzelmi viszony alakulását.

Látogassanak rendszeresen múzeumba, színházba, kiállításra, vasútállomásra, és az iskolákba.

Április 22-én, a Föld napján az óvodapedagógusok által szervezett programon a gyermekek a szülőkkel közösen részt vehetnek. (udvarrendezés, aszfaltrajzok készítése, virágültetés)

A környezetükben előforduló háziállatokat rendszeresen figyeljék, hasonlítsák össze az ismert állatok környezetét, életmódját.

Videofelvételen és diasorozaton ismerkedjenek a vadon élő állatok környezetével, életmódjával, de személyesen is találkozhatnak velük, megfigyelhetik őket Sóstói kirándulások alkalmával a Vadas parkban.

A természetvédelem igényének kialakítása

A természetet szeretni, csak úgy lehet, ha ismeri az ember, ezért a gyerekek lehetőség szerint mindent a maga természetes környezetében figyeljenek meg. Tevékenységükben érvényesüljön gyermeki kíváncsiságuk.

A felnőtt példa alapján gyakorolják a megfelelő magatartást, a természet megóvását, védelmét. Ismerjenek meg egy pár védett növényt, ezeket ne tépjék le. Ismerjenek meg néhány gyógynövényt, ezeket gyűjtsék, használják fel.

Ismerkedjenek az egészséges táplálkozás szokásaival, fogyasszanak nyers zöldséget, gyümölcsöt. Készítsünk közösen vitamin- és gyümölcssalátát.

Figyeljék meg az ember környezetalakító munkájának szerepét, a környezet szépségét.

Láttassuk meg, hogy a virágok, a saját élőhelyükön a legszebbek.

Az állatok a természetes környezetükben érzik legjobban magukat.

Folyamat jelleggel vegyenek részt a kiskerti munkákban, a csoportszobai növényesek gondozásában, gazdagításában. Láttassuk meg, hogy a környezetbe való beavatkozás csak akkor engedhető meg, ha annak megóvását biztosítjuk. Feladatunkat csak úgy tudjuk maradéktalanul teljesíteni, ha az óvoda minden dolgozója modell a gyermekek számára.

A hátrányos helyzetű fejlődésben lemaradt gyerekeknek a környezetben való biztos eligazodásának elősegítése

A hátrányos helyzetű, óvodába kerülő gyermekek természeti és társadalmi környezetével kapcsolatos ismereti igen szűk körűek. Ebben a korban a gyermek érzelmileg nyitott, nagyfokú kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy jellemzi. Ezt kihasználva az életkori sajátosságokra alapozva lehetőséget teremtünk arra, hogy közvetlenebb és tágabb környezetben, játékos tevékenység közben sokoldalú kapcsolatba kerüljön a növény és állatvilággal, az embertársaival, tárgyi környezetével. A tevékenységbe ágyazott ismeretszerzés közben kialakult érzelmi kötődés meghatározza későbbi térszemléletét. A gyerekek kíváncsiságára támaszkodva bővítjük ismereteiket, szókincsüket. A társadalmi, természeti környezetükben felfedeztetjük a hasonlóságokat, különbözőségeket, megtapasztaltatjuk a nagyságbeli, mennyiségi, formai, alaki és téri viszonyokat.

Várható eredmény az óvodáskor végére

A gyermekek tudják nevüket, lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét. Tudják saját születési helyüket .

Különbséget tudnak tenni az évszakok között, tudjanak gyönyörködni szépségében. Lássák az évszakok közötti különbségeket.

Ismerik a háziállatokat, egyes vadállatokat, madarakat, bogarakat. Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.

A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat. Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.

A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma szerint.

Megkülönböztetik a jobbra - balra irányokat, értik a helyeket, kifejező névutókat, pl. alá, fölé, közé stb.

„Sokat tud az én kezem
Sokat tud az én ujjam,
Benne mindenféle régi
S mindenféle új van.”
(Szabó Lőrinc)

8.3. RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

A kézimunka – rajz célja:

- A rajzolás, festés, kézi munka, mintázás, építés, képkialakítás, a műalkotásokkal való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlődésnek.
- A tevékenység célja a gyerekek élmény és fantáziavilágának képi és szabad önkifejezése.
- Ezen tevékenységeik segítik a gyerekek tér, forma és szín képzeletének gazdagodását, és képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk alakítását.

A kézimunka –rajz feladata:

- A gyermeki alkotóképességhez a feltételek megteremtése.
- Az alkotótevékenység tartalmának, minőségének, szervezeti formájának fejlesztése és megteremtése.
- Az alkotás felfedeztetése és az ehhez szükséges eszközök, anyagok megismertetése különös tekintettel a hátrányos helyzetűekre.

A gyermeki alkotóképességhez a feltételek megteremtése

Az ábrázoló tevékenységre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget az óvodapedagógus. Maga a tevékenység s annak az öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai

alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Az alkotó tevékenységhez méretében, minőségében megfelelő eszközök szükségesek. Az óvónó biztosítson elegendő eszközt a gyermekek számára. Az eszközök kiválasztásában a praktikum, célszerűség érvényesüljön. A tevékenységhez megfelelő helyet és teret kell biztosítani, ahol a mozgó gyerekektől védve legyenek. Az óvónó úgy alakítsa ki a munkaasztalt, hogy 5-6 gyermek kényelmesen elférjen, ugyanakkor a tevékenységhez megfelelő légkör szükséges, amelyben a gyermekek szívesen kapcsolódnak be az alkotó munkába. Az óvónőnek a tevékenységhez elegendő időt is kell biztosítani, hogy a gyermekek lehetőleg addig alkothassanak, amíg a kedvük tartja. A különböző méretű anyagok elhelyezéséhez tároló eszközökre van szükség. Az eszközök biztonságos kezelését az óvónó egyenként tanítsa meg a gyerekeknek. Az óvónó töltsön elegendő időt az ábrázoló asztalnál. Mutassa be a technikát, ő is rajzoljon, fessen, beszéljen arról, amit csinál. A rajzoláshoz, festéshez, mintázáshoz, szövés-fonáshoz, batikoláshoz, origamihoz, építéshez a műalkotással való ismerkedéshez az óvónőnek meg kell teremtenie a feltételeket, a mindennapi szabad játékban is.

Az alkotótevékenység tartalmának, minőségének, megteremtése, fejlesztése

Az óvodába kerülő 3-4 éveseknek lehetővé kell tenni, hogy játszva ismerkedjenek az anyagokkal, eszközökkel, technikai kivitelezés lehetőségeivel. Kezdődjön el az esztétikum iránti érzékenység, értékelő képesség kialakítása, észrevetetve, hogy közösen gyönyörködjenek a saját alkotásukban, a mű- és a népművészetek szépségében. Az óvónó tartsa és tartassa tiszteletben a gyermekek munkáit. Mindig pozitív megerősítést kapjanak. Biztosítsa az önkifejezés szabadságán keresztül az egyedi szín és formakombinációk létrehozását. Keltse fel a gyermekek érdeklődését a természet és a négy őselem (Tűz, Víz, Föld, Levegő) szépségei iránt. A tevékenységek a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendelhetők, ne különüljenek el egymástól.

Meg kell tervezni a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit, de ugyanakkor nem tervezhető meg a szándéktalan firka és a szándékos forma - firka időszakában a téma.

A gyermeknek legyen lehetősége az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra. A képalakítás jelenjen meg festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, anyagba, homokba karcollással, nyomattal. Az óvónő segítse a gyermekek képalakító készségének megindulását a szórt elrendezéstől a képelemek részformák elemeinek egymáshoz rendelésével.

A gyermekek tetszés szerint vegyenek részt a plasztikai alakításában. Ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát, nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcollva stb.

A gyermeknek biztosítsuk a mindennapi gyurmázás, agyagozás lehetőségét.

A 3-4 éves gyerekek ismerkedjenek az építés során a különböző tárgyak formáival, alakzataival. Tudjanak beszélni az alkotásukról, s örüljenek a létrehozott alkotásuknak.

Az óvónő 4-5 éves gyermekek alkotó - alakító tevékenységét bővítse. A gyermekeknél már jelenjen meg a szándékos képalakítás, s segítsük élményeikhez kapcsolódó témákkal, s azokhoz megfelelően illeszkedő technikával. Jelenjen meg a gyermekek rajzában az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése. A gyermekek gyönyörködhetnek a gazdag formákban a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. Használjanak ceruzát, krétát, filctollat, fapálcákat, különböző vastagságú ecseteket a rajzok finomabb kidolgozásához. A gyermekek alakítsanak képet spárgából, fonalból, textilből, termésekből. A plasztikai munkák során legyenek képesek a formák tagolására. Tudjanak játékuhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készíteni. Használjanak különböző formájú textilt, bőrdarabot, gallyakat, terméseket, a plasztikus formák létrehozásához. Az építés során variálják a teret, az építés

lehetőségeinek részletezését. A gyermekek segítsenek az eszközök előkészítésében, elrakásában és ügyeljenek a takarékos eszközhasználatra.

Az 5-6-7 éves gyermekek alkotó együttműködési készségét figyelembe véve az óvónő segítse a képi plasztikai és a környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővítését.

A képkialakítás során többször alkossanak közös kompozíciót. Az óvónő gazdagítsa a technikai megoldásokat és az eszköz lehetőségeket pl. batikolás, kollázsok, plakettek, domborművek viaszkarok, lenyomatok, makettek stb. alkalmazásával.

Saját élményeiken alapuló cselekményes témákban jelenjenek meg a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek események ábrázolása is. A gyerekek használjanak a képalakításhoz minél eredetibb megoldásokat, jelenítsék meg a formákat, színeket egyéni módon.

A gyermekek munkájában jelenjen meg a közös térbeli többalakos kompozíció, egy-egy mesejelenet stb.

,

A gyermekeknek legyen igénye az ajándékkészítés - elsősorban az ünnepekhez kötötten - szüleik részére, de gondoljanak az óvoda kisebbjeire és felnőttjeire is. Éljk át minél többször az ajándékozás örömét.

Az óvónő segítse a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében. Szülők segítségével gyűjtsék az alkotó, alakító munkához szükséges anyagokat. Legyenek tervezői a környezet alakító, díszítő munkának. Vonják be a szüleiket az óvoda szépítésébe.

Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy az építés során nagyobb méretű elemekből térben, állítsanak össze, pl. búvóhelyet, színpadot. A térbeli tapasztalat segítse az eredeti megoldások kivitelezését is. A gyermekek lehetőleg teljesen önállóan készítsenek elő minden anyagot, eszközt az alkotó tevékenységhez. Az óvodában ovi-galériát alakítunk ki, ahová kisebb csoportokban látogatunk el, s ott nyilvánítják ki a véleményüket, az

alkotásokról. A galéria legyen ízlésformáló, szemet gyönyörködtető, ahol az alkotások formái, színbeli elrendezéséről szó esik. Legyenek büszkék az ovi-galériájukra, invitálják szüleiket, nagyszüleiket, ismerőseiket, a látvány megtekintésére.

Az alkotás felfedeztetése és az ehhez szükséges eszközök, anyagok megismertetése különös tekintettel a hátrányos helyzetűekre

Az óvónő feladata ingerszegény környezetből érkező gyerekekkel megismertetni az alapvető rajzeszközöket /ceruza, ecset, zsírkréta, olló, ragasztó, gyurma/, megtanítani ezek magabiztos használatára, hogy később ezek az önkifejezés eszközévé váljanak.

Várható eredmény óvodáskor végére

A képalkotásban egyéni módon jelenítsék meg az élményeiket, elképzeléseiket. Jellemezze alkotásukat a formagazdagság a színek egyéni alkalmazása. Örüljenek alkotásuknak a közösen elkészített kompozíciónak. Plasztikai munkáik legyenek egyéni, részletezőek.

Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők legyenek. Csodálkozzanak rá a szép látványra, tudjanak gyönyörködni benne. Fogalmazzák meg értékítéleteiket, tudjanak beszélgetni az alkotásukról.

„Ha nem ültetjük el a zene szép
magvát a legzsengőbb korban,
később hiába próbálkozunk
vele: ellepte a lelket a gyom.”

Kodály Zoltán/

8.4. A ZENEI NEVELÉS: ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

A zenei nevelés célja:

- Az óvodai zenei nevelés a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Megszeretteti a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat és szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre. Fejleszti a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját.
- A zenei élmény serkenti a gyermek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát, alkotókedvét, megalapozzák a zenei anyanyelv kialakulását. A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia.

A zeni nevelés feladata:

- A zenei anyag képesség szerinti, életkornak megfelelő összeválogatása.
- A fejlesztés korosztálynak megfelelő tartalma.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- A nyelvi képességek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- A hátrányos helyzetű gyerekek zenei kultúrájának bővítése.

A zenei anyag képesség szerinti, életkornak megfelelő összeválogatása

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Amikor csak lehet, énekeljen az óvónő és énekeljenek a gyerekek is. Az az énekes játék jó, amelyiknek egyszerű a szabálya, így a zenére és a játékokra figyelhetnek a gyerekek. A zenei képességfejlesztési anyag feldolgozása az óvodákban használt, elterjedt zenei nevelést segítő szakirodalom / Forrai Katalin. Ének az óvodában / és az éves tematikus terv alapján történik. A zenei képességfejlesztési anyagnak egymásra épülnök kell lennie. A kezdeményezés hasonló időben, ugyanazon a helyen, jelre történjen.

A hallás és ritmusérzék fejlesztő mozzanatok a játékdalok magukban hordozzák. A zenei elemeket a helyes szép előadásmódból utánzással gyakorolják a kicsinyek,

Az élő zene, az éneklés természetesen ösztönöz a tiszta, csengő hangképzésre, az egyenletességre, a lüktetésre, a tempó, a dinamika, a hangmagasság változásaira, a zenei súlyok kiemelésére.

A dalok válogatásának szempontjai:

A gyerekek által tisztán kiénekelhető hangterjedelem, az aktuális érzelmi állapot, a játékszabályok áttekinthetősége, a térformák és mozgásanyag változatossága. A dalanyagok, a játékok kiválasztásakor egyaránt szem előtt kell tartani a lassabban és gyorsabban fejlődő gyermekek igényeit is.

A 3-4 éves korú gyerekeknél a szeretet- kapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egyik láncszeme a tapintásos mozdulattal összekapcsolt zenei élmény. Ilyenek az ölbeli játékok, kézsímozgatók, ujj játékok, lovagoltatók.

Egyszerű 4-5 hangból álló énekes játékot ismerjenek meg, amelyek játéka álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszható. Keltse fel az óvónő az érdeklődésüket a zenehallgatás iránt. Tanuljanak meg 1-2 komponált gyermekdalt az ünnepek köszöntésére.

A 4-5 éves gyerekekkel / főleg az újonnan érkezőkkel/ is játsszon az óvónő ölbéli játékokat. Az eddig tanult mondókákat, énekes játékokat is ismételtessék. Jelenjen meg játékaikban a szerepcserés körjáték, ismerkedjenek meg a csigavonal, hullámvonal alakzatokkal is. Ismerjék meg a ritmushangszereket és használják is a ritmusérzék fejlesztésére. A nyolcad, negyed ritmusképen túl már megjelenhet a szinkópa is. Az óvónő az alkalmi dalokat úgy válassza ki, hogy azokhoz mozdulatokat lehessen kitalálni.

Az 5-6 éves gyerekek is legyenek anyáskodók, játszanak minél több ölbéli játékot a kisebbekkel. A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtsön az óvónő, amit ő maga is elő tud adni, s ami felkelti a gyerekek érdeklődését.

A fejlesztés korosztálynak megfelelő tartalma

A fejlesztés tartalma a korosztálynak megfelelő: dalanyagból, zenehallgatási anyagból, a magas-mély hangok megkülönböztetéséből, dallam, ritmus visszaénekléséből, halk- hangos, gyors-lassú fogalompárok megértéséből, egyenletes lüktetés, dallammotívumok, ritmusmotívumokból állnak. Adjunk lehetőséget az önkifejezésre, szabad éneklésre, mondókázásra.

A 3-4 éves gyermekek tanuljanak meg 6-8 mondókát, és 10-15 énekes játékot. A rövid mondókák, dalok 2/4-es üteműek legyenek, negyed és páros nyolcad ritmusokkal. Játsszanak sokat ölbéli játékokat. Tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókát halkán, hangosan elmondani. Figyeljék a csendet, a környezet hangjait. Ismerkedjenek meg a ritmushangszerek hangjaival. Érzékeljék különböző mozdulatokkal az egyenletes lüktetést.

A 4-5 éves gyermekek énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat. A 4-5 új mondóka és a 12-15 új gyermekdal megtanulása mellett ismételgessék a korábban tanult dalokat, mondókákat.

A körjátékok közül az óvónő már nehezebbeket is válogathat: pl. szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékok. Tanuljanak olyan énekes játékokat, amelyeket hullám és csigavonalban is eljátszhatnak. A tiszta éneklés érdekében a gyerekek minél gyakrabban énekeljenek kisebb csoportokban és önállóan is. Énekeljenek halkabban, hangosabban, magasabban, mélyebben. A gyerekek játszanak kérdés, felelet játékot változatos szövegekkel és ritmusmotívumokkal. Érezzék az egyenletes lüktetést, a mondókák, dalok ritmusát. Ismerkedjenek meg egyszerűbb tánclépésekkel.

Használják a ritmushangszereket a ritmusérzék fejlesztésére. A zenei élmény legyen mindennapos lehetőség az óvodában.

Az 5-6-7 éves gyermekek tanuljanak meg 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot, és 3-4 alkalomhoz illő műdalt. Játszanak bonyolultabb szerepcserés, párválasztós, kapuzó körjátékokat. Gyakorolják a tánclépéseket, és ezeket építsék is be a játékaikba. Gyakorolják a halk-hangos éneklést, a tempóváltoztatást, a dallambújtatást. Érzékeljék, hogy különbség van az egyenletes lüktetés és a dal ritmusa között. Énekeljenek önállóan is. Zenehallgatás során juttassuk a gyerekeket olyan zenei élményekhez, hogy zenei ízlésük, az igényes művek és a népi ihletésű dalok irányába legyenek fogékonyak. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelés szervezeti formája kötetlen, nagycsoportban heti 1 alkalommal kötelező, a többi napokon kötetlen jellegű. A zenei képességfejlesztő játékokat

kötetlen jelleggel mikro csoportos formában szervezze meg az óvónő. Ezzel a munkaformával az óvónő a gyermekek képességeit figyelembe véve eredményesebben tud fejleszteni. A kötött jellegű szervezett énekes játékokat lehetőleg az udvaron tartsa. A zenehallgatást kapcsolja különböző tevékenységekhez.

A nyelvi képességek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal

A gyerekek lassabban énekeljenek, mint ahogy beszélnek. A lassított mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép pontos kiejtését.

A gyerekek szókincsét bővítik a zenei neveléshez szükséges fogalompárok /halk, hangos, magas, mély, gyors, lassú, rövid, hosszú/, amelyeknek a megértését és használatát, cselekvés, éneklés közben sajátítják el.

A mondókák elősegítik a ritmikus szövegben található ismétlődő beszédhangok pontos észlelését, tiszta képzését, a jó beszédritmus érzékelését, alkalmazását.

A dalokban, mondókákban, ritmusokban előforduló népies, vagy tájnyelvi szavak gazdagítják a gyerekek szókincsét és hozzásegítik a dallam és szöveg összhangjának a megértéséhez. Az éneklés során a hangutánzó szavak segítik a magán és mássalhangzók helyes képzését, ejtését. A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget. Olyan szavakkal is találkozunk a gyermek, amelyeket hétköznapi beszédünkben már nem fedezhet fel, ezek megértését a játékszituáció segíti.

A hátrányos helyzetű gyerekek zenei kultúrájának bővítése

Az óvónő formálja az ösztönös zene iránti szeretetet tudatos önkifejezéssé.

Minél több óvodai gyermekdalt, népi játékokat, mondókákat ismerjenek meg, ezzel kiegészítve meglévő kultúrájukat.

Várható eredmény az óvodáskor végére

A gyermekek örömmel és szívesen játszanak énekes játékokat.

Tudjanak ritmust, mozgást, dallamot rögzíteni. Érezzék az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát. Tudjanak természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani.

Énekeljenek hat hangterjedelmű dalokat, dúdolják az ismert dalokat.

Tudják megkülönböztetni és reprodukálni a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalompárokat dallamban és ritmusban. Fejezzék ki cselekménnyel a dalritmust és az egyenletes lüktetést. Ismerjenek fel dallammotívumok alapján hallott dalt, néhány természeti környezetbeli hangot / többféle zenei és zörejangot/, hangszereket /ritmushangszerek és furulya hangját/. Törekedjenek tiszta éneklésre, énekeljenek vissza dallamot. Ismerjenek néhány térforma alakítási lehetőséget / kör, csigavonal, hullámvonal/

Találjanak ki dallamhoz mozgást, játékot. Tudjanak egyszerű táncos mozgásokat végezni helyes testtartással. Énekeljenek alkalmi dalokat ünnepkörhöz kapcsolódva. A zenehallgatásra élvezettel tudjanak figyelni.

„A mozgás sok mindenre
orvosság, de nincs olyan
gyógyszer, amely a
mozgást helyettesítené!”
/görög mondás/

8.5. MOZGÁS – MOZGÁSOS JÁTÉK

Mozgás-mozgásos játék célja:

- A gyermek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek, akarat tulajdonságainak fejlesztése játékos formában.
- Az óvodások szabad mozgásigényének kielégítése és tudatos mozgásigénnyé alakítása a rendszeres mozgás eszközeivel.
- Segítse elő a gyermek biológiai fejlődését, a gyermek egyéni képességeinek figyelembe vételével.

Mozgás-mozgásos játék feladata:

- Rendszeres mozgással egy egészséges életvitel igényének kialakítása.
- Óvodásaink természetes mozgásigényének maximális kielégítése, optimális terhelése játékos formában, de célirányosan, egészséges testi fejlődésük érdekében.
- A gyermekek testi képességeinek /kondicionális, koordinációs, hajlékonyság, lazaság/ sokoldalú arányos fejlesztése, megfelelő feltételek biztosítása a mozgásfejlesztés érdekében.
- A mozgásos tevékenység szervezeti formájának megteremtése
- Megfelelő szakemberek segítségével prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása.

Mozgásos fejlesztő játékok tervezése, megfelelő feltételek biztosítása a sokoldalú mozgásfejlesztése érdekében

Az óvodáskor minden szempontból fontos életszakasz. A gyermek első hat évében szerzi a legtöbb tapasztalatot, ezért fontos, hogy ebben az életkorban megkapja az egészséges fejlődéséhez szükséges mennyiségű és minőségű mozgásingert.

A mozgás a fejlődés feltétele. A rendszeres mozgás hozzájárul az egészséges szervezet kialakításához. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. A testnevelés hatékonyságát, eredményességét nagymértékben segíti a kényelmes, mozgáshoz megfelelő öltözet. Mind a gyermekek, mind az óvodapedagógus számára fontos a megfelelő cipő és ruházat.

A gyermekek egyéni képességeikhez mérten, differenciáltan kapjanak megfelelő terhelést, jellemezze a mozgást a fokozatosság, rendszeresség és folyamatosság. Támaszkodjunk az óvodáskorú gyermek mozgásfejlődésének lényeges mozgatórugóira, a gyermek utánzási hajlamára, önállóságára, valamint teljesítményére, törekvésére.

A testnevelés mozgásanyaga három fő részből áll. A torna, az atlétika és a labdajátékok. Minden csoportnak kötelező. Határozott utasításos vezetést kell alkalmazni minden csoportban, hogy a gyerek ezáltal megtanulja az engedelmességet is. A tematikus terv mozgásanyagából kell kiválasztani és összeállítani az adott korcsoport anyagát. Korcsoportoktól függően törekedni kell a 2-4-8 ütemű gyakorlatok alkalmazására.

A 3-4 évesek testnevelési anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza./ járás, futás, ugrás, dobás, támaszok és függések, egyensúlyozás/.

Kiemelt feladat a nagymozgások fejlesztése.

Végezzenek járásgyakorlatokat: járjanak gyorsabban-lassabban, jelre álljanak meg, és jelre induljanak el, járjanak irányváltoztatással, különböző kartartásokkal, járjanak kis és nagy lépésekkel előre, járjanak lábujjhegyen, járás közben kézi szereket fogjanak, emeljenek, hordjanak.

Ismerkedjenek a futásgyakorlatokkal: közepes iramú futás, fokozó futás, futás irányváltoztatással, futás tárgyhordással, tárgykerüléssel.

Játsszanak ugrásgyakorlatokat: szökdeljenek páros lábon és egy lábon, helyben és tovahaladással, végezzenek azonos magasságú és azonos távolságra elhelyezett tárgyakon sorozatugrásokat.

Ismerkedjenek a dobásgyakorlatokkal /babzsák, labda/, hajítsanak helyből távolba különböző kiinduló helyzetekből, hajítsanak célba két-majd egy kezes alsó és felső dobással, hajítsanak függőleges és vízszintes célba.

Nagyon jól erősítik a törzs izmait a különböző támaszgyakorlatok. /kúszás, csúszás, mászás/, gyakorolják talajon és tornaszeren egyaránt.

A 4-5 éves gyermekeknél is a nagymozgások fejlesztését helyezzük előtérbe.

Tervezzünk

járási futási gyakorlatokat az előző korcsoport anyagához hasonlóan, de kibővítve, tartalmában gazdagítva. Törekedjünk az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe véve meghatározni az optimális terhelést, a talajtornában jelenjen meg a gurulóátfordulás, játsszanak egyensúlyozó játékokat.

Az óvónő tervezzen lábboltozat erősítő, speciális járás-futási gyakorlatokat, játékokat.

A foglalkozások során alkalmazzunk sokféle kézi szert, mely a finommotorika és a koordinációs képességek fejlesztéséhez elengedhetetlen, ugyanakkor motiváló hatása van a gyermekekre.

A nagymozgások mellett kiemelt feladat a testséma fejlesztés, a testrészeinek megismerése, a térpercepció- a térészlelés fejlesztése és az egyensúlyozó

képesség fejlesztése. Ennek érdekében szükséges az alapvető koordinációs képességek korai fejlesztése alapmozgások (járás, futás, ugrás, dobás, függések és támaszok, egyensúlyozás) gimnasztikai gyakorlatok, testnevelési játékok megfelelő gyakorlása által.

Az 5-6-7 éves gyermekek szívesen gyakorolják az eddig elsajátított mozgáselemeket. Az elsajátított mozgás gyakorlatokra építve és bővítve állítsuk össze a korcsoport anyagát úgy, hogy az mind terjedelmében, mind intenzitásában igazodjon a gyermek fejlettségi szintjéhez.

Az 5-6-7 éves gyermek mozgása összerendezettebb, ismerik a foglalkozásokon használt vezényszavakat, utasításokat, szakkifejezéseket. Hangsúlyt kap ennél a korcsoportnál az észlelés, az alaklátás, a formaállandósság mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása. A szabályjáték gyakorlati alkalmazásával olyan személyiségjegyek, jellemvonásaik alakulnak ki, mint bátorság, önfegyelem, kitartás, türelem, pontosság.

Szabadidőben és a foglalkozásokon is legyen lehetősége a gyermekeknek a megismert mozgások gyakorlására. Szervezzünk különböző futó, fogó egyéni- és csapatversengéseket, sor- és váltóversenyeket.

Fussanak különböző tempóban, irány- és iramváltoztatással, előre és hátra, tárgykerüléssel, tárgyhordással. Ugorjanak távolba és magasra, helyből és nekifutásból, ugorjanak célba.

Játsszanak dobásgyakorlatokat, kéziszerrel. Páros gyakorlatokat is végezzenek. Talajtornában végezzenek támaszgyakorlatokat, másszanak hely- és helyzetváltoztatás különböző formáival /pók-, rák-, talicska... stb./. Gyakorolják a kézállás előkészítő gyakorlatait.

Guruljanak a test hossz tengelye körül párokban kézfogással, vagy kézi szerrel. Egyensúlyozzanak a pad merevítő gerendáján, eszközzel is. Játsszanak minél több szabályjátékot.

Labdajátékok során gyakorolják a labdafogást, labdagurítást kézzel és lábbal, feldobást, elkapást, az egy és két kezes labdaátadásokat, valamint a

labdavezetést helyben és haladással. Legyen az óvodában minél több óvónők által szervezett sportprogram/sportdélután, verseny délelőtt/.

A mozgásos tevékenység szervezeti formáinak megteremtése, szervezése

A mozgásfejlesztés két területen valósul meg. A szabad játékban, a gyermek spontán természetes mozgása közben és a kötelező testnevelési foglalkozáson illetve a mindennapos tornában.

A testnevelés foglalkozás a mozgáskészség kialakítását, a mindennapos torna a mozgáskészség kialakításához szükséges motoros képességek fejlesztését biztosítják. A fejlesztéshez szükséges a mindennapi mozgástér biztosítása. Az óvodában e mozgások színhelyei az óvodák udvarai, a praktikusán átalakítható csoportszobák, a tornaterem. Az irányított mozgásos foglalkozásokat heti 1 alkalommal az óvónők szervezzék meg a korcsoportnak megfelelő időkerettel. A mindennapos tornát úgy szervezzék meg, hogy a délelőtti tevékenységek végén és lehetőleg a szabadban történjen. Biztosítsunk zenére történő mozgásos játékokat. A természet erőivel –napfény, víz, levegő–történő edzés kedvező hatását nem szabad figyelmen kívül hagyni, ezért ha az időjárás engedi azokat a szabadban, szervezzük meg. Jól szolgálják a gyermek mozgásszükségleteinek kielégítését a szabadban megtartott énekes-mozgásos játékok is.

A gyermekek mozgásigénye különböző. Nagyon fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást és a nyugodt tevékenységet kedvelő gyermekek megtanuljanak egymáshoz alkalmazkodni, tartsák tiszteletben egymást. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására. Ehhez elengedhetetlen bizonyos alapvető szabályok megtanítása, betartása.

Udvari életünk zökkenőmentessége, nyugalma érdekében a következő szabályok betartása szükséges:

- A gyerekek az udvarra csak abban az esetben mehetnek ki, és csak arra az udvarrészre, ahol felnőtt is tartózkodik.

- Az udvarrészek felügyeletét az óvodapedagógusok felosztják egymás között.
- A gyerekek számára szabad átjárhatóságot biztosítunk az udvarrészek között, amennyiben mindenhol megoldott a felügyelet.
- Ahol nincs felnőtt, oda gyerek nem mehet.
- A sport, játék- és közlekedési eszközöket használat után kijelölt helyre kell visszarakni.
- A gyermekek játékszerek, eszközök épségére vigyázzanak.
- Játékidő végén a mozgatható eszközöket a tároló helyiségbe rakjuk.

Meggyőződésünk, hogy a kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermekek örömmel vesznek részt. A sikeres, jó hangulatú tevékenység a gyermekek számára pozitív élményt nyújt, ez újabb cselekvésre készíteti őket. Így a mozgás természetesen épül be a gyermek spontán tevékenységeibe, szokássá, igénnyé válik. A rendszeres mozgás során fejlődnek pszichikai, testi, értelmi és szociális képességeik, ezek eredményeként egészségesebb lesz.

Várható eredmény az óvodáskor végére

Szeressenek mozogni, a mozgásos játékokban kitartóak legyenek.

A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyozó képessége összerendezett legyen. Szívesen játsszanak szabályjátékokat, ügyességi és versenyjátékokat és tartsák be a szabályokat. Tudjanak ütemtartással járni, ismerjék a szakkifejezéseket, vezényszavakat. Tudjanak különböző térben mozogni, gimnasztikai gyakorlatokat végezni. Szívesen használják a kézi szereket. Alakuljanak ki az olyan erkölcsi tulajdonságok, mint az akarat, bátorság, önuralom, fegyelmezett magatartás, segítőkészség.

8.6. MATEMATIKAI NEVELÉS

Matematikai nevelés célja:

- A minket körülvevő világ megismerése közben mennyiségi, téri és síkbeli tapasztalatszerzés a gyermekek életkorának megfelelően.
- A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartamú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Matematikai nevelés feladata:

- Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzése, részképességek, gondolkozási műveletek, szokások elsajátítása.
- Fejleszteni a gyermek logikus gondolkodását, problémafelismerő és megoldó képességét, a feladatmegoldásra irányuló önállóságát.

A matematikai nevelés és játékok tervezése, megfelelő feltételek biztosítása

Építünk a gyermek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára. Fontosnak érezzük, hogy sok cselekedtetéssel, gyakorlás útján rögzüljenek az ismeretek.

Sokrétű tapasztalatszerzés, tevékenykedés, megfigyelés során alapozzuk meg a gyermekek logikus gondolkodását, amelyre később építhetjük az iskolai élethez szükséges részképességek, képességek, gondolkodási műveletek, matematikai ismeretek rendszerét. Igyekszünk komplexen értelmezni, alkalmazni a külső világ tevékeny-megismerését és annak mennyiségi, formai, téri viszonyait. Amennyiben erre valamilyen okból nincs lehetőség, vagy az óvodapedagógus kevésnek találja a gyermek által szerzett tapasztalatot, akkor a formai, mennyiségi, téri viszonyok megismerését külön is szervezzük.

Az óvónő által a probléma felvetése mindig egyértelmű legyen a gyermekek számára. Mindig nevezzük meg a használt tárgyakat, eszközöket és az ezekkel való cselekvéseket, így lehetőség nyílik a gyermekek verbális fejlesztésére is.

3-4 éves kor: A gyermek a külső vagy téri megismerése közben matematikai tapasztalatok birtokába jut. A környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai nap mint nap megfigyelhetők. Így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. Az óvodapedagógus feladata, hogy kihasználja ezeket a lehetőségeket, és úgy irányítsa a gyermeki megfigyelést, tapasztalatszerzést, hogy az fejlessze a gyermek részkészségeit, matematikai képességeit. Problémahelyzetek teremtésével, az ok-okozati összefüggések megláttatásával aktivizálja a gyermekeket a logikus gondolkodásra. Megfigyelései során megismeri a csoport és ezen belül az egyes gyerek fejlettségi szintjét, megtervezi, előkészíti az egyénekre szabott fejlesztési területeket.

5-6-7 éves kor: A matematikai tapasztalatszerzésben és a gondolkodás fejlődésében nagy szerepe van az önálló problémamegoldásnak. A matematikai nevelés szempontjából fontos, hogy a problémahelyzet és a megoldásra irányuló tevékenység önmaga is motiválja, a tevékenység által fejlődik a szándékos figyelme a kitartása.

A matematikai nevelés folyamat. Gondolatilag egy-egy tematikai egységet tekinthetünk viszonylag zárt szakasznak, amely azonban tovább él és tovább hat a gyerek gondolkozásában. A gyermek 5 éves kor körül egyre gyakrabban igényli, és képes is kisebb-nagyobb csoportban, az óvodapedagógus által irányított, mélyebb összefüggések feltárására és kíváncsi teljesítményére is. A társak jelenléte fokozza és emeli tudásának tartalékait, viselkedését és magatartását is alakítja.

Az óvodapedagógus feladata, hogy eldöntse a matematikai nevelés tartalmából, melyiknél elégszik meg a játékidőben szerzett benyomásokkal, vagy mely matematikai összefüggést dolgozza fel foglalkozásokon. Egyéni fejlődési ütemet

figyelembe véve képessé kell tennünk minden gyermeket, hogy tudjon tulajdonság szerint csoportosítani, sorba rendezni, összehasonlításokat végezni, párosítani, alkalmazni a becslést. A különféle elemekből rendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet létrehozni, illetve megállapítani. 10-es számkörben műveleteket végezni (hozzátevés, elvevés, egyesítés).

Ismerjék a geometriai formákat, (kör, négyzet, téglalap, háromszög) jobbra, balra irányokat és a névutókat. Hosszúságmérésnél összeméréssel tudjanak helyes megállapításokat tenni (hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú).

Ismerjék meg az alkalmi egységgel való mérést. Alkossanak igaz, nem igaz ítéleteket, illetve tudjanak dönteni ezzel kapcsolatos kérdésekben.

A nagyok csoportjában szükségesnek tartjuk, hogy tervszerűen felépített koncentrikusan bővülő matematikai ismereteket szerezzenek a gyerekek.

A matematikai nevelés szervezeti formáinak megteremtése, szervezése

Kiscsoportban csak a tapasztalásra, megfigyelésre építünk. Középső csoportban heti két alkalommal kötetlen mikrocsoportos foglalkozásokat tervezünk. Nagycsoportban a matematikai nevelés heti 1 alkalommal kötelező, a további 2 alkalommal kötetlen, mikrocsoportos foglalkozásokat tervezünk.

A matematikai nevelés tervezésénél az éves tematikus terv alapján dolgozunk, és kooperatív módszereket alkalmazunk.

Várható eredménye óvodáskor végére:

Mondják el gondolataikat matematikai jellegű helyzetekről, problémáról. Ítélik meg egymást állításainak igazságát, beszéljék meg, esetenként javítsák saját tévedéseiket.

Vállalkozzanak szívesen a felvetett problémák megoldására.

Legyenek képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, összehasonlítására, szóban kifejezve.

Különféle elemekből, különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet állítsanak elő.

Tárgyakat számláljanak legalább 10- ig. Mérjenek össze két halmazt párosítással az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.

Tudjanak azonosítani különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, színbeli alakzatokat. Különböztessék meg, és tudják követni a jobbra-, balra irányokat, illetve a helyeket, kifejező névutókat: alá, fölé, közé, elé, mögé, alatt, fölött, között, előtt, mögött.

9. AZ ÓVODAI ÜNNEPEK EGYÉB RENDEZVÉNYEK

Az óvoda mindennapi életében kiemelkedő események az ünnepek és a hagyományok. Az óvodás korú gyermek időérzéke fejletlen így a felnőtteknek kell jeleznie az ünnep közeledtét. Az ünnepeket a tevékeny várakozás előzi meg (teremdíszítés, ajándékkészítés stb.)

Az ajándékozással- kapcsolatépítő hatásával- az egymás iránti figyelmességgel a szeretetünket fejezhetjük ki. Az ünnepség napján mindannyian az alkalomhoz illő ruhába öltözzünk ezzel is kifejezve egymás iránti tiszteletünket. A várakozás csúcspontja maga az ünnepi együttlét. A gyermeki élet hagyományos ünnepei: születésnapok, névnapok, gyermeknap, mikulás, karácsony, farsang, anyák napja, a természet ünnepei, évváró.

A csoportban történik a név és születésnapok megünneplése.

Nagy öröm a gyerekeknek a közös rendezvény a szülőkkel (munkadélután, szalonnasütés, szüreti rendezvény). Külön figyelmet fordítunk arra, hogy a hátrányos helyzetű gyerekek szüleit is meginvitáljuk az óvodai rendezvényeinkre. Ezzel a társadalmi érzékenység tudatos fejlesztését próbáljuk elérni.

Az óvoda egyéb közös rendezvényei:

Egészségnevelési nap, őszi szüreti nap, játszó, sport nap, kirándulások, cserelátogatások (iskola) városunk nő dolgozóinak köszöntése. A megemlékezések, ünnepélyek mindig gyerekre szabottak.

Az óvodapedagógus együtt működik pedagógus társaival különböző pedagógiai eljárások és programok megvalósításában.

10. GYERMEKVÉDELEM

A gyermek- és ifjúságvédelem szorosan kapcsolódik a nevelési-oktatási intézmények pedagógiai tevékenységéhez. Összefügg azzal, hogy az óvodában, olyan légkört, pedagógiai tevékenységet kell kialakítani, amely eleve kizárja annak a lehetőségét, hogy bármelyik gyermek, tanuló származása, színe, neme, vallása, nemzeti etnikai hovatartozása, vagy bármilyen más oknál fogva hátrányos, kizáró helyzetbe kerüljön. A pedagógiai tevékenységgel szemben támasztott alapvető követelmény, hogy mindenki részére biztosítsa a fejlődéséhez szükséges feltételeket, azokat a lehetőségeket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a gyermek, képességeit, tehetségét kibontakoztathassa, szükség esetén leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek születésénél, családi, vagyoni helyzeténél, vagy bármilyen más oknál fogva fennállnak. A gyermek- és ifjúságvédelem ennek megfelelően széles körben át kell, hogy fogja a pedagógiai munkát, a nevelő és oktató tevékenységet.

A gyermekvédelem célja :

- Egy olyan óvodai élet szervezése, ahol a gyerekek szeretetben és érzelmi biztonságban fejlődnek.
- Prevencióra való törekvés a korai felismerés.

A gyermekvédelem feladata:

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek óvoda beiratkozásának támogatása / teljes körű , minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása ezen gyerekek körében be óvodázásért felelős személy kijelölése.
- A hátrányos helyzetű gyerekek arányos elosztása a csoportokba – integráció elősegítése.

- Az igazolatlan hiányzások minimálisra csökkentése.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése.
- Védőnői, gyermekorvosi tanácsadás a szülők számára különös figyelemmel a hátrányos helyzetű gyermekek szülei számára –közös programok –.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, ezek szervezése – ruhák, könyvek, rajzeszközök gyűjtése adományozása –
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel- a család szokásainak értékrendjének megértése a gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése a család erőforrásainak feltárása.
- Munkanélküli szülők számának felmérése.
- Egyedül nevelő szülők számának felmérése.
- Az arra rászorulóknál a segélyezés megindítása.
- Családi környezet tanulmányozása a pszichés helyzetek okainak feltárása / megfelelő szakemberhez utalás /
- Szociokulturális hátrányok megszüntetése, folyamatos fejlesztés / közösségi magatartás szokásainak kialakításával /
- A szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi intézményekről.
- Folyamatos együttműködés az óvodán kívüli szervezetekkel:

Gyermekjóléti szolgálattal

Védőnőkkel

Kisebbségi Önkormányzattal

Iskolákkal

11. KAPCSOLATOK

1. Gyermek, szülő és óvodapedagógusok kapcsolat

Alapelvek:

A nevelésben az óvoda elismeri a család elsődlegességét, tiszteljük a szülőt, elfogadjuk még akkor is, ha a gyermeknevelésben súlyos hiányosságokat tapasztalunk.

A szülővel való kapcsolatunkban az őszinte odafordulást, az empátiát és a segítő szándékot éreztetjük addig a pontig, amíg a szülő képes elfogadni.

A kapcsolatunkat a tapintatra építjük, és arra törekszünk, hogy ez tovább mélyüljön a közös programok, együttes tevékenységek alkalmával.

Elismerjük és elfogadjuk a család szokás és szabályrendszerét, tapintatosan befolyásoljuk az életmód jó szokásainak alakításában.

Tiszteletben tartjuk a családok vallásos érzelmeit, politikai álláspontját.

Mindaddig a család magánügyének tekintjük a családban történeteket, amíg azt nem tapasztaljuk, hogy azok a gyermek fejlődését, testi és lelki épségét veszélyeztetik.

A gyermekek testi bántalmazásának, lelki sanyargatásának legkisebb gyanúja esetén is azonnal fellépünk.

A gyermeki személyiség feltétel nélküli tisztelete és védelme.

Cél:

- Az óvodai és a családi nevelés egységének megteremtése, a nevelőpartneri viszony kialakítása és működtetése.
- Olyan nevelői hatások érvé a gyermekeket, amelyek egymást erősítve segítik a gyermekek fejlődését.

Feladat:

- A kapcsolattartás eddigi formáit minden nevelési év elején ismertetjük a szülőkkel.
- Új kapcsolattartási formák kidolgozása a szülők bevonásával.
- Szülői szervezet létrehozásának és működésének támogatása.
- Pontos információátadással segítjük a pontos tájékozódásukat.
- A HPP véleményezésének megszervezése- véleményüket figyelembe vesszük.
- Beiratkozáskor rövidített HPP-t és Küldetésnyilatkozatot adunk.
- Az egységes nevelői ráhatások érdekében fejlődés-lélektani, pedagógiai előadásokat is szervezünk külső meghívott szakemberekkel is.

Éves együttműködési terv közös elkészítése:

A kapcsolat formája	Célja	Módszere	Határideje
Beiratkozás	Ismerkedés a szülővel és a gyermekkel, ismerkedés az óvodával	Egyéni beszélgetés, az óvoda megtekintése	Az önkormányzat által megjelölt időpontban.
Családlátogatás	A gyermek egészséges fejlődésének elősegítése, egyéni tanácsadás, veszélyeztetettség feltárása	Játék és beszélgetés a gyermekkel, beszélgetés a szülőkkel.	Problémaészlelés után azonnal, vagy egy héten belül
Szülői értekezletek	HPP megismertetése, az óvodai élettel kapcsolatos információk megbeszélése. A gyermekcsoport életének, tevékenységeinek bemutatása. Beszoktatás jellemzői. Pedagógiai előadások a nevelés egy-egy területének bemutatásával. A fejlődéslélektani ismeretekről tájékoztatás a szülők kívánsága szerint. Jellemző nevelési problémák megbeszélése. Az iskolaérettség jellemzői. Iskolaigazgatók meghívása beiratkozás előtt.	Előadások, helyzetelemzések, tájékoztatások, beszélgetések	
Fogadó órák	A gyermek egyéni fejlődésének, a nevelés eredményeinek, egyéni módszereinek és a problémáinak megbeszélése. Egyéni tanácsadás.	Beszélgetés óvónő, logopédus, fejlesztő pedagógus,	Minden gyermeket érintően januárban Meghívásra, szülők igénye alapján

		gyermekvédelmi felelős (szükség szerint) bevonásával	májusban. Egyéni időpontban
Nyílt napok	Betekintés az óvoda mindennapjainak folyamatába. HPP gyakorlati megvalósítása, megfigyelési szempontokkal a szülők tájékozódásának segítése a gyermekük csoportbeli tevékenységéről.	Megfigyelések, egyéni és közös megbeszélések.	Beiratkozás előtt egy héttel, szükség szerint egyénileg is.
Szülői közösség képviselői	szülői feladatok koordinálása, szülők érdekképviselése, közös munkák tervezése, szervezése	értekezlet, megbeszélés	Nevelési év elején és szükség szerint.
Családi munkadélután	óvoda játékeinak, kertjének felújítása, karbantartása közös készülődés valamely gyermeki ünnepre	közös munka, beszélgetés	Alkalmoszerűen
Nyílt ünnepek (Télapó, Farsang Anyák napja, Gyermeknap vagy Évzáró Munkadélután	Közös élmények, az óvoda és család közötti kapcsolat mélyítése. Az óvodai környezet szebbé tétel- együtt összefogással	szervezés, beszélgetés Szervezés, beszélgetés	December, február, május és június hónapban ÉVI 1 ALKALOMMAL

2. Az óvoda-bölcsőde kapcsolata

Az együttműködés alapelve:

- a gyermekek nevelésében a folyamatosság biztosítása.

Az együttműködés tartalma:

- az eddig kialakított szokások megtartása.

- az új gyermekek meglátogatása a bölcsődében, otthon is,
- a leendő ovisok többszöri látogatása augusztusban, az óvodában,
- az első óvodai napon gondozónő is fogadja a gyermekeket, (később is meglátogatja őket- a beilleszkedés figyelemmel kísérése)
- A folyamatos kapcsolattartást fontosnak tartjuk a két intézmény között.

3. Együttműködés az iskolával:

Partnereink: Móra Ferenc Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola, Bereczky Zsigmond Refomátus Általános Iskola.

Cél:

- A gyermekek érezzék jól magukat az iskolában.
- Az óvoda-iskola átmenet legyen zökkenőmentes.

Feladat:

- Iskolalátogatás a gyermekekkel.
- Együttműködés az iskolai alsós munkaközösséggel.
- A kimenet mérése, az eredmények egyeztetése, a tapasztalatok beépítése a nevelőmunka tervezésébe és gyakorlatába.
- Éves együttműködési terv elkészítése.

Az együttműködés formái:

A gyermekekkel közös és kölcsönös intézménylátogatás.

Munkaközösségi foglalkozások a be és kimeneti mérések tapasztalatainak megvitatása céljából. Képzések, továbbképzések. Közös pályázatok.

4. Közvetett partnerek:

Partnerlista a pedagógiai munkát érintők köréből:

Közvetett partnerek

Nemzetiségi Önkormányzat
Pedagógiai Szakszolgálat
Családsegítő Központ
Tanulási képességeket vizsgáló bizottság
Gyermekorvos-védőnő
Rendőrség

Cél:

- HPP céljainak megvalósításához a közvetett partnerek támogatásának megnyerése.

Feladat:

- A partnerek számontartása a partnerlistán.
- Kapcsolattartó személyek megjelölése, felkérése.
- Folyamatos kapcsolattartás.
- Minden partnerrel a kommunikációját a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemezze.

Az együttműködés formái:

Értekezletek

Levelezés, online együttműködés

Kölcsönös látogatás és tájékozódás.

„Áldottak mindazok, akik
Tudják, hogy mi is emberek
Vagyunk, és nem várják
Tőlünk, hogy szentként
Viselkedjünk, csak azért,
mert sérültnek születtünk.”
/Marjaire Nappel/

12. SAJÁTOS FELADATOK

12.1. AZ INTEGRÁLT FEJLESZTÉSI PROGRAM

Napjainkban, a világban komolyan odafigyelnek a másság felé. Mivel az ENSZ egyenlő jogok biztosítását fogalmazta meg az ép és fogyatékos gyerekek számára a nevelés-oktatás területén, így alakult ki az együttnevelés (integrált nevelés). Ennek fontossága abban rejlik, hogy a fogyatékos gyerekeket nem kell a környezetből kiemelni, ami a személyiségfejlődésre károsan hathat.

Cél:

- A sajátos nevelési igényű gyerekek egyéni sajátosságainak megfelelő személyiségfejlesztés.
- A másság elfogadtatása az egészséges gyerekekkel.
- A gyerekek életkori sajátosságát és fejlődési szintjét figyelembe véve egyénre szabott oktatás és nevelés megvalósítása.
- Az iskolára való felkészítés.

Feladat:

- A sajátos nevelési igényű gyerekek személyiségfejlesztéséhez szükséges tárgyi- és személyi feltételek biztosítása.

- Olyan óvodai élet megteremtése, amelyben a felnőtt, az ép és az integráltan nevelt gyermek harmonikus közösségben él.

Feltételrendszer

1. Tárgyi feltételek

A sajátos nevelési igényű gyermekeket nevelő óvodában, annak csoportszobájában a gyermek fogyatékoságának megfelelő eszközök álljanak rendelkezésére. Pl.: nagyothalló gyermekeknél: hallókészülék, látáskárosultaknál: tapintható eszközök, nagyméretű képek, nagyító.

2. Személyi feltételek

Az óvodapedagógusok elfogadó magatartással segítsék elő a gyerekek fejlődését. A nevelőtestület működjön együtt valamennyi munkatárssal. Az óvónői munka szükség szerint egészüljön ki utazó gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, gyógytestnevelő munkájával.

Szervezési feladatok

A sajátos nevelési igényű, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása (teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében).

Az integrációt elősegítő csoportalakítás (olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztását). Az igazolt hiányzások minimalizálása.

A pedagógiai munka kiemelt területei

Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis).

Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőképesség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése).

Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés).

Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás).

Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése.

Gyermekvédelemmel, egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka:

Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermekek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi – fogászat, szemészet, fülészet – vizsgálatának) kezdeményezése, megszervezése.

Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.

A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában).

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel

Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása).

Védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása, erőforrásainak feltárása).

Élő szakmai kapcsolatrendszer kialakítása más intézményekkel.

Óvoda-iskola átmenet támogatása

Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása).

Az iskolaválasztás (kijelölt iskolával, a szabad iskolaválasztással, a halmozottan hátrányos helyzetűek előnyben részesítésével, a sajátos nevelési igényűvé minősítéssel kapcsolatos felvilágosítás, tanácsadás).

Az érintett iskolákkal közös óvoda-iskola átmenet segítő program kidolgozása (DIFER mérés 5 éves korban, hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok).

A gyerekek fejlődésének utánkövetése legalább az általános iskola első évében.

A szülőkkal való kapcsolattartás, együttműködés

Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.

A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása.

Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése.

A nevelési folyamat tartalma

Minden gyermeket egyenértékűnek kell tekintenünk az épekhez hasonlóan, és saját fogyatékosságának és fejlettségi szintjének megfelelően neveljük. Az alkalmazkodóképesség, az együttműködés és az önállóság terén annyi segítséget adhatunk, amennyi a továbblépés szempontjából szükséges. Figyelembe kell venni a gyerekeknél a nem sérült területeket, ezzel személyiségüket nagyban formálhatjuk. A fogyatékos gyerekeknél még inkább előtérbe kell helyezni a differenciált fejlesztést, amelyet egyéni fejlesztési terv alapján készítünk. Igyekezzünk őket minél több pozitív élményhez juttatni, s a játékot, mint fő tevékenységet még előrébb helyezni. Az ismeretelsajátítást cselekvésbe ágyazottan kínáljuk, ezáltal több érzékszérük együttesen fejlődik.

Specifikus fejlesztési területek

1. Hallássérült fogyatékoság

Hallás útján is számtalan információt szereznek a gyermekek a külvilágról.

A hallás állandó ingerkövetítő, hisz szándékosan is csak részlegesen tudjuk kizárni a rajta keresztül érkező információkat. Az akusztikus észlelés nehezített, akadályozott a megismerő folyamatban. Alapvető érdeklődést és kíváncsiságot kialakító és fenntartó szerepe csökkent, így a tárgyi és személyi környezettel is beszűkültebb kapcsolat jön létre.

Kifejező beszédük fejlődése késik, ill. lassabb fejlődésmenetű. Ezen túl a már kialakult beszédfunkciók sérülését is maga után vonhatja a hallássérülés. A beszédértés területén vannak a hallássérült gyermekeknek kifejezett nehézségeik. A szájról olvasás kiegészíti a nem hallható információkat. Nem meglepő tehát, ha azt tapasztalják az óvodapedagógusok, hogy a hallássérült gyermek igyekszik mindig a szemébe, arcára nézni. Az integráció során is a főbb nevelési hangsúlyokat a beszédmegértésen túl az egészséges személyiségfejlődés irányában, a társas, szociális helyzetek megtapasztalására kell fektetni.

A hallássérülés mértéke nyilván az ő esetükben is befolyásolja a pedagógiai módszerek kiválasztását, de velük kapcsolatban is irányadó, hogy a gyermek személyiségének, egyéni képességeinek figyelembevételével a szükséges, de elegendő segítséget kapják meg.

2. A látási fogyatékoság

A látásfogyatékos gyerekek a jelenségvilágot másképp érzékelik, más fogalmakat alakítanak ki, más felépítésű világban élnek. Környezetükkel állandó konfliktusban vannak, több személyi segítséget igényelnek. A napi ritmus, a kialakult szokások, a tárgyak azonos helyre való rakodása megkönnyítik számukra az életet, magabiztosabbá teszi személyiségüket. A látássérült gyermekek tapasztalataikat hallás és tapintás útján szerzik, ezért fontos, hogy legyenek számukra speciális érzékfejlesztő játékok, s hallás útján sok zenei élményhez jussanak. A közös foglalkozásokba vonjuk be őket: körjátékozás, számlálás, versmondás.

3. Beszédfogyatékoság

A beszéd fejlesztéséhez ki kell használnunk a beszédre serkentő spontán szituációkat. Hozzunk létre minél több beszédösztönző játékot, ahol a hangadást összekapcsoljuk egyszerű szimbólumokkal. Használjunk minél több

segédeszközt: hangkeltő játékot, kazettát, képet, jelkártyát. A tiszta, helyes, érthető óvónői beszédtechnika legyen a legfontosabb jelkép. Az anyanyelvi nevelésben, a mese és vers ismerete jelentős szerepet játszik az óvodás korú gyermekek beszédfejlődésében.

4. Enyhe értelmi fogyatékoság

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek nevelése a helyi Óvodai Program alapján történik, kiegészítve a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság által meghatározott nevelési irányelvekkel. Nagy hangsúlyt kell fektetni az egyénhez igazított személyiségfejlesztésre és az iskola-előkészítésre is. Ezeknél, a feladatoknál vegyük figyelembe, hogy az értelmi fogyatékoságot általában a beszéd-, a mozgás-, az érzékszervi funkciók kisebb-nagyobb zavara kíséri. Az óvodai nevelés, az „épekkel” való integráció jelentősen befolyásolja a fejlődésüket.

5. A fejlődésben lemaradt és/vagy akadályoztatott gyermekek nevelése

Sajnos környezetünkben egyre nagyobb többségben vannak azok a gyerekek, akik szociokulturális helyzetük miatt halmozottan hátrányos helyzetűek. Ezek a gyerekek fejlesztés hiánya nélkül az iskolai és társadalmi kudarcok sorát élhetik meg. Fejlesztésüket minél játékosabban, a gyerekek fejlődési tempóját figyelembe véve kell megoldani. A hiányosságokat, elmaradásokat pótolni, a közösségi életre való felkészítést elősegíteni szükséges. Az óvodai nevelőmunka során törekedjünk arra, hogy a gyerekek biztonságban, nyugodt légkörben fejlődjenek, sok-sok szeretet, örömet, törődést kapjanak az itt dolgozóktól. A fejlődésben lemaradt gyermekek fejlesztéséhez az óvónőknek speciális módszerekre és ismeretekre van szükségük. A fejlesztő tevékenységek, foglalkozások átgondoltak, egyénre szabottak legyenek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Beóvodázási arány, hiányzás csökkenése, iskolaérettség elérése.

Iskolakezdés megfelelő időben, sajátos nevelési igényűvé minősítés csökkentése, normál tantervű, integrált iskolai környezetbe történő beiskolázás, szabad iskolaválasztás érvényesülése.

A szorongó, gátlásos gyermekek lassan feloldódnak, egyre több kapcsolatot létesítenek. Beszédkedvük fokozódik, aktívabbak lesznek, játékban szerepet vállalnak.

A gyermek kiindulási szintjéhez képest fejlődik érzékelése, észlelése, gondolkodása, megfigyelése, tapasztalása, emlékezete.

Kialakul az adott életkorra jellemző szókincs, nyelvi fejlettség. A gyerekek egyéni fejlesztésével olyan adottságok és testi képességek fejlődnek ki, amelyek elősegítik a pozitív én-kép kialakulását és a szociális környezetbe való fokozatos beilleszkedést.

12.2. ETNIKAI FELZÁRKÓZTATÓ PROGRAM

A kisebbségi óvodai nevelés Magyarország egységes nevelési- oktatási rendszerének része, mely a 137/1996.(VIII.28.) Korm. Rendelettel kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg saját célkitűzéseit.

A 32/1997. (XI.5.) MKM rendelet irányelvei alapján összhangban a Szivárvány óvodai pedagógiai programunkkal, felvállalja e speciális feladatot is - integrálva a helyi gyakorlatának tartalmába.

A program a gyermekek személyiség, képesség és készség fejlesztését szolgálja, mivel teljesen más a cigány szülők életvitele, kultúrája, hagyományaik, gondolkodásmódja. Konfliktushelyzeteik, problémáik az eltérő szociokulturális környezetükre, nevelési módszereikre vezethetők vissza. Elsődleges tényező, hogy a cigánycsaládokat természetesen fogadjuk el. A kölcsönös együttműködés, tisztelet legyen jellemző. Szemléletformáló munkával győzzük meg őket, hogy gyermekeik rendszeres óvodába járása feltétele gyermekük megfelelő nevelésének, fejlesztésének.

Cigánygyermek nevelésének, fejlesztésének céljai

- A 3-6 éves korú gyermekek sajátos kultúrájából és családi életviteléből adódó másságra tekintettel – sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztése differenciált módszerekkel.
- Az eltérő kultúra, hagyományok és kommunikáció értékes elemeinek feltárása, közvetítése.
- A kisebbségi identitástudat kialakítása és fejlesztése.
- A cigány és nem cigány gyermekek együttnevelése.

Az óvodapedagógusok feladatai

- A 3 éves korban történő beóvodázás.
- A gyermeki jogok betartása, betartatása, tudatos rájuk figyelés.
- Az óvónő vegye figyelembe a gyerekek eltérő kulturális és társadalmi háttérből adódó sajátosságait.
- A hátrányos és veszélyeztetett gyermekek nyilvántartása, segítése.
- Az óvodai nevelés váljon a családi nevelés kiegészítőjévé.
- Az egészséges életmód szokásainak kialakítása a szociális hátrányból eredő hiányok kompenzálása.
- A higiéniai, táplálkozási szokások, a pihenés, edzés mentálhigiénét biztosító szemléletének kialakítása.
- A rendszeres életritmus, napirend megalapozása.
- A kiemelkedő képességek felismerése és gondozása.
- A lassan fejlődő, normálképességű gyermekek kompenzálása, felzárkóztatása, külön mikrocsoportos foglalkozás keretében.
- Mintakövetéses tanulás biztosítása vegyes csoportok szervezésével.
- Értékközvetítés az irodalom - mese, vers, mondóka - képzőművészet, zene, dalanyag segítségével.
- Hangsúlyt helyezünk az anyanyelvi nevelésre, a szókincs gazdagítására, a metakommunikáció fejlesztésére.
- Biztosítunk számukra sokféle kiscsoportban, ill. egyéni manipulációban felhasználható eszközöket, mellyel képességeik, készségeik, finommozgásuk és beszédbiztonságuk fejleszthető.
- Szeretetteljes kapcsolat kialakítása a gyermek-óvónő, szülő-óvónő között.
- Érzelmi megközelítéssel először az óvónőkhöz és dajkákhöz való kötődésük stabilizálása, majd társaikra való kiterjesztése.
- A társas kapcsolataik pozitív irányban való alakítása az integrált nevelés keretében való elindítása és folyamatos kiszélesítése.
- Érzelmi élet gazdagítása, a gátlások feloldása.

- A munkavégzéshez szükséges képességek, készségek- rendszeresség, igényesség, fokozatosság, kitartás - megalapozása a családok bevonásával.
- A gyermekek szakértői vizsgálatának szükség szerinti kezdeményezése. A lassabban fejlődő gyermekekkel fejlesztőpedagógus, a beszédhibás gyermekekkel beszédfejlesztő pedagógus foglalkozik a Pedagógiai Szakszolgálat iránymutatása alapján az óvodában is.
- Együttműködés a szűkebb és tágabb környezettel – család, önkormányzat, kisebbségi önkormányzat, egészségügyi intézmények, Családsegítő, Gyermekjóléti Szolgálat, Gyámhivatal, Jegyző, Pedagógiai Szakszolgálat, iskolák, óvodák, bölcsődék, közművelődési intézmények.
- A cigány kulturális értékek megismertetése a gyermekekkel: hagyományok ápolása, irodalom, zene és ábrázolás tartalmába beépítve magyar nyelven történik.

Óvodai szokásrendszerük kialakítása, a meglévők formálása

- Tanuljanak meg kulturáltan étkezni, viselkedni.
- Vállalják önmaguk kiszolgálását, később a naposi tevékenységben mások ellátását.
- A munkajellegű tevékenységek végzését vegyék természetesnek, a felnőttek az elvégzett munka értékelésével bíztassák a további tevékenységre őket.
- Minden tevékenységben a beilleszkedés, az alkalmazkodás tőlük is elvárható követelmény.
- A magyar nyelv, szókincs, a hangok tiszta kiejtése, a szóvégi egyeztetések állandó gyakoroltatása, példaadás. Elfogadóak vagyunk a cigány szavak használatával természetes módon.
- A rendszeres óvodába járás szorgalmazásával rendszeres életvitelt segítjük.
- Képességeik kibontakoztatása egyéni személyiségfejlesztéssel, a saját szintjükhöz képest maximálisan valósuljon meg.

A felzárkóztatás formája

- Integráltan történik a cigány és nem cigányszármazású gyermekek részvételével 6-8 fős csoportokban, a saját csoportszobájukban.
- A kiegészítő normatív támogatást fejlesztő eszközök, mozgásfejlesztő játékok és egyéb évenként meghatározott célra fordítjuk.

A felzárkóztató foglalkozások feladata

- A 6-8 fős csoport alkalmas arra, hogy a gyerekek megnyilatkozzanak, az érzelmeiket kifejezzék, ezért a beszédbátorság, a kommunikációs képesség, a humorfejlesztése fontos feladat.
- Az állandó dicséret, az elismerés, az egymáshoz való viszonyítás, értékelés, serkentés érvényesítése.
- Az önbizalom, a sikerélmény fokozása, az itt kialakult pozitív személyiségjegyek rögzülésével nagyobb az esély a csoportban, a csoport előtti bátrabb megnyilatkozásra.
- A mozgásos, vizuális, akusztikus jelek differenciálásának segítése, mindezek szavakkal történő megnevezése.
- A közlő és a megértő képesség fejlesztése.
- A magyar szókincsfejlesztés, a kiejtés tisztaságának gyakorlása.
- Minden gyermekben felfedezni és fejleszteni a legkiemelkedőbb képességét.
- Az írásmozgás koordináció kialakulásának elősegítése, manuális képességek erősítése.
- A szín- és formaérzék, térlátás fejlesztése.
- Érzékelő, észlelő, tapintásos tapasztalatok gyűjtése.
- A sajátos zenei érdeklődés, mozgáskultúra fejlesztése, sajátos hangszerek alkalmazásával (kanál, kanna).
- Az analízáló, szintetizáló képesség fejlesztése játékokon keresztül (puzzle, társas építő, konstrukciós játékokkal).

- Ösztönzés a véleményalkotásra, gondolkodásra, etikai értékítéletek megfogalmazására.
- Relációs, általánosító, absztraháló képesség fejlesztése az egyéni képességeiknek megfelelően.
- Ízlésviláguk, esztétikai érzékük formálása saját színhasználatuknak, formaviláguknak megfelelően.
- Szituációs játékokkal az alkalmazott szituációkban való viselkedés, beszéd, kommunikáció gyakorlása.

A felzárkóztató foglalkozások adminisztrálása

- A felzárkóztató foglalkozásokat az óvónők és fejlesztőpedagógusok közösen tervezik meg feladatokat a komplexitás és a játékosság jegyében.

Kapcsolattartás

- A nem cigányszármazású szülőkkel integráltan történik, természetes módon.
- Egyéni beszélgetésre azonban külön minden cigányszülő esetében sort kerítünk.
- Ha szükséges, segítséget adunk a cigány szülőknek ügyeik intézésében, lehetőségek megismertetésében, megfelelő helyre irányításában, kérvények kitöltésében, stb.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Legyenek önállóak, bátrak, oldottak, indulataikat tudják fékezni.
- Ismerik szűkebb és tágabb környezetüket.
- Elsajátítják és tudják a tanuláshoz szükséges képességeket és magatartásformákat.
- Fizikai állóképességük edzett, fejlett.
- Könnyen beilleszkednek a környezetükbe, alkalmazkodókká válnak.
- Kialakul szokásrendszerük, feladattudatuk.

- Megfelelő szókinccsel rendelkeznek.
- Ismerik a kisebbségi kultúrából merített dalokat, meséket, irodalmi műveket.
- Ismerik a helyi kisebbségi szokásokat, hagyományokat és a tárgyi kultúra értékeit.
- Tájékozódjanak a kommunikációs helyzetekben.
- Elfogadják saját és társaik másságát.

13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. Egyetértését nyilvánította:

Szülők Közössége

dátum: 2015.11.12

2. Elfogadta:

(A programot a nevelőtestület fogadja el)

dátum: 2015.11.06.

Markó Istvánné
intézményvezető